

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 3. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3126, 3128.

Ispravnost: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 3493.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čelo 78.180,
Ljub. št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 3. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Vlada in Narodna skupščina

V večeršnjih številki našega lista smo objavili, kakor vsi jugoslovski listi, situacijsko poročilo, ki nam daje sliko političnega položaja v državi s stališča krogov blizu vlade g. dr. Stojadinovića. Poročilo vsebuje nekatere ugotovitve in razlaga nekatere nazore, ki jih je vredno zabeležiti. V glavnem gre za tri vprašanja: za odnose vlade napram Narodni skupščini, za organizacijo JRZ v parlamentu in za bodoči delovni program Narodnega predstavništva.

V zadnjem času so se zlasti v zvezi z značilnim glasovanjem pri volitvi predsedstva v Narodni skupščini sistematično širile vesti, da vlada dr. Stojadinovića pripravlja razpust Narodne skupščine in da hoče pri novih volitvah pridobiti pod imenom JRZ novo parlamentarno večino, s pomočjo katere naj bi se potem izvedli dalekosežni načrti. Te vesti so se širile že pred konstituiranjem Narodnega predstavništva in so bile takrat od mnogih smatrane kot poskus vplivanja na poslance. Toda niti po 20. oktobru niso prenehale. Naravnost lapidarnega izraza jim je dalo zlasti ljubljansko radikalno glasilo, ki je v posebno razburjenem tonu objavilo poročilo o konstituiranju Narodne skupščine ter je glasovanje od 20. oktobra z velikim naslovom proglasilo kot poslednje glasovanje petomajskih desperadov, skupščino pa, ki je izvolila starega predsednika, je »Slovenec« proglasil za »preživelco« in njeno mišljenje in stališče za brezpomembno in nezanimivo. Take in podobne ocene so seveda dale razširjenim se govoricam nove podkrepitve in razumljivo je, če so odgovorni vladni krogi smatrali za potrebno tako nejasnost temeljito razčistiti.

V objavljenem poročilu je izvršeno to razčiščenje na povsem jasnem način. Pred vsem je tam poudarjena želja vlade, da sodeluje s sedanjo Narodno skupščino, in kategorično je podčrtano, da ni mogoče iti na volitve brez novega volilnega zakona. Poročilo še dodaja, da tudi ne brez dovršene organizacije velikih strank, ali konkretno rečeno, ne prej, preden ne bo dovršena tudi organizacija JRZ.

Stališče, ki ga zavzema to situacijsko poročilo napram Narodni skupščini in narodnim poslancem, je torej daleč od omalovažujočega odnosa, ki se je nekdaj časa izražal v predalnih našega domačega radikalnega časopisa. Nasprotno, iz njega je razvidno, da vladni krogi računajo s stvarnim sodelovanjem vlade in Narodne skupščine, ki torej v polnem oziru priznava ne samo ustavno, nego tudi politično, stvarno in moralno kvalifikacijo zakonodajnega telesa.

Dalje izhaja iz objavljenega poročila, da je vlada že izročila parlamentu nekatere zakonske predloge, napoveduje pa se tudi skorajšnja predložitev znanih političnih zakonov. Pričakovati smemo, da bodo med predloženimi zakonskimi načrti poleg zakonov političnega tudi zakoni gospodarskega značaja. Tu gre pred vsem za ureditev vprašanj, ki so v neposredni zvezi z zidno kmečko uredbo. Tu gre za nekatere finančne in davčne probleme, sicer manjšega obsega, a vendar pomembne. Gre pa tudi za veliko vprašanje, ki ga je vlada že označila kot nužno in o katerem so njeni člani s poudarkom govorili, da se ne bo reševalo po starem načinu, to je s stalnim odlaganjem, temveč s krepkim realnim zamahom. To je vprašanje banovinskih samouprav, ki je prav toliko politično, kolikor je tudi gospodarsko. Novi združni zakon, ki ga željno pričakujejo po vsej državi, je vlada že predložila Narodnemu predstavništvu.

Največje zanimanje vlada v politični javnosti za vladne predloge tako zvanih političnih zakonov, to so volilni, društveni in tiskovni zakon. Baš v teh vprašanjih se bo srečno srečala iniciativa vlade z iniciativo parlamenta samega. Po došlih vesteh bo n. pr. Neodvisni poslanski klub predložil Narodni skupščini osnutek modernega tiskovnega zakona, a tudi načrt skrbno izdelanega volilnega reda. Gotovo zbirajo gradivo tudi druge parlamentarne skupine. Ker se bodo politični zakoni razpravljali v posebnem odboru, ne bo težko združiti dobre strani raznih načrtov v zdravo celoto, ki jo bo resnično prevladal duh svobodoumja in prave demokracije. Pri tem ne tajimo, da smatramo zlasti vprašanje tiskovne reforme za prvenstveno in nužno. Kar se volilnega zakona samega tiče, je navedlo beograjsko poročilo razne solucije. Kdor računa s prilikami v naši državi in je odkrit prijatelj demokracije ter iskreno želi konsolidacijo političnega življenja, ta ne more prav nič dvomiti, da nam je potreben sistem, ki veže kandidature na organizirano politično enotico ter omogoča uveljavljanje zdravih političnih struj po načelu proporca in v okviru velikih volilnih edinic, bodisi cele države, bodisi banovine ali pa velikega okrožja. Tajnost volitev je danes eno od naših največjih političnih struj v našem narodu.

Anglija zahteva sankcije

Ker so se izjalovili poizkusi za poravnavo sporov, ki so nastali zaradi abesinskega konflikta, vztraja Anglija na najstrožjem izvajanju sankcij proti Italiji

Pariz, 28. oktobra. o. Položaj v italijansko-abesinskem sporu je ostal v glavnem neizpremenjen, dogodki današnjega dne pa kažejo, da Lavalova posredovalna akcija ni uspela. V pogajanjih je nastal namreč popoln zastoj, v ospredju pa so zopet sankcije, ki naj bi se še v teku tega tedna poostrele.

V soboto zvečer je Laval sprejel angleškega poslanika Clerka ter mu sporočil »poskusne predloge«, ki jih je odobrila tudi rimska vlada. Predlogi so bili takoj nato sporočeni v London. V angleškem zunanjem ministrstvu je večeraj ves dan zasedel strokovni odbor, ki je poudrobno proučeval predloge in prišel do zaključka, da so v tej obliki nesprejemljivi ter da se Anglija ne misli spuščati v nobena separatna pogajanja. Zato naj bi se ti predlogi dostavili odboru petorice Društva narodov, ki je po sodbi angleške vlade sedaj, ko se nahaja ves problem pred Društvom narodov, edino kompetenten, da izreče o njih svojo sodbo. Kratak ko, munike, ki je bil o tem izdan, še posebej naglašajo, da angleška vlada ne bo sprejela svojega stališča vse tako dolgo, dokler bo trajala v Afriki sovražnost.

Kakšni so predlogi, ki jih je sporočil Laval v London, ni znano, ker čuvajo uradni krogi najstrožjo tajnost. Listi objavljajo samo ugibanja, ki pa jih italijanski listi sproti demantirajo. Vsekakor pa sklepajo iz tega, da morajo biti predlogi

take narave, da jih smatra Anglija za nesprejemljive.

Anglija za poostreitev sankcij

To bi se dalo sklepati tudi iz dejstva, da je Anglija sedaj pospešila akcijo za poostreitev sankcij proti Italiji. Sankcije, ki se tičejo prepovedi izvoza orožja in municije ter drugih vojnih potrebščin v Italijo, se že najstrožje izvajajo. Jutri stopijo za Anglijo v veljavo sankcije finančnega značaja. Gospodarske sankcije, nanašajoče se na popolno ustavitve izvoza v Italijo, pa bo začela Anglija izvajati takoj, kakor hitro bo to sklenil sankcijski odbor, ki se sestane 31. t. m. V sredo odpuštuje minister Eden v Zenevo, kjer bo nastopil za skrajno poostreitev sankcij, ker vidi Anglija po neuspehih diplomatskih akcijah v tem edino sredstvo, ki more izsiliti čimprejšnji konec italijansko-abesinske vojne.

Neutrlnost Zedinjenih držav in Nemčije

Odločilne važnosti za nadaljnjo izvedbo sankcij pa bo vsekakor stališče, ki so ga zavzele Zedinjene države Severne Amerike, Nemčija in Francija. Zedinjene države so danes dostavile tajništvu Društva narodov svojo noto, v kateri izjavljajo, da hočejo ostati v tem sporu popolnoma nevtalne. V pričakovanju teh zapletljavi-

jev so Zedinjene države že poprej izdale zakon o nevtrlnosti, ki sam po sebi prepušča izvoz orožja, municije in drugih vojnih potrebščin ter dajanje kreditov državam, ki so v v'jnem stanju. Zedinjene države bodo tako posredno podprle akcijo Društva narodov za doseg miru v vzhodni Afriki.

Nemčija se oficijelno ni izjavila o svojem stališču, vendar pa smatrajo v diplomatskih krogih za merodajno izjavo, ki jo je večeraj dal nemški kancelar Hitler inozemskim novinarjem. V svoji izjavi je naglasil, da občuduje politiko Francije, ki se kljub vsem težavam bori za ohranitev miru. Možno je, da bo Nemčija, ki je bila doslej v tem sporu docela nevtralna, koncem koncev prevzela posredovalno vlogo, ki sta v vojnem stanju, to je Italija in Abesinija, Nemčija ne bo prekinila trgovinskih stikov. Da pa pokaže svojo privrženost ideji miru, bo Nemčija ustavila izvoz orožja in municije v obe državi. V tem smislu bo verjetno še danes ali jutri odgovorila nemška vlada sankcijskemu odboru na njegovo tozadevno vprašanje.

Zavlačevalna taktika francoske vlade

Francija si je vse doslej prizadevala, da bi dosegla odgoditev izvajanja že sklenjenih sankcij in uvedbo novih, želeč pridobiti na času v nadi, da se bo vendarle

posrečilo najti osnovo za uvedbo mirovnih pogajanj tako, da bi bile sankcije ne potrebne. Bodisi, da se je udala pritisku Anglije, bodisi, da je Laval že sam obupal nad svojo akcijo, je večeraj francoska vlada oficijelno obvestila Društvo narodov, da bo izvajala vse sankcije, ki jih je ali bo še sklenil sankcijski odbor. Prosi le za štiridnevni odlog, da bi mogla izdati potrebne ukrepe.

Iz vseh teh izjav sklepajo, da je zmagalo angleško stališče ter da je pričakovati nadaljnjih sankcijskih ukrepov. Še vedno pa ne izključujejo popolnoma možnosti, da pride v zadnjem trenutku do pop'inega pre'kreta ter da se najde še kaj, ko so več ali manj že izčrpane vse možnosti, vendarle še osnova, ki bo omogočila sporazum in rešitev abesinskega problema na način, da b'odo zadovoljne Abesinija, Italija, Zeneva in Anglija. Vsekakor pa bo ta teden odločilne važnosti. Zaradi tega bo tudi Laval že v sredo odputoval v Zenevo, da še enkrat poskusi svojo srečo s posredovanjem.

Skupna konferenca Male antante in Balkanske zveze

Atene, 28. oktobra. o. Vlada je sklenila pozvati predsednika Balkanske zveze, naj takoj skliče skupno konferenco zunanjih ministrov držav Male antante in Balkanske zveze, na katero bi bili pozvani tudi gospodarski strokovnjaki prizadejih držav. Na tej konferenci naj bi českoslovaška, Rumunija, Jugoslavija, Grčija in Turčija določile skupno stališče glede konkretnega izvajanja gospodarskih sankcij proti Italiji ter glede kompenzacij za svoje sodelovanje v sankcijski akciji.

Nova italijanska ofenziva

Na severni fronti so pričele vse tri italijanske armade znova prodirati — Glavni cilj je mesto Makale

Asmara, 28. oktobra. d. Na severni fronti so vse tri italijanske armade prodre naprej. Prvi armadni zbor, ki tvori levo krilo, stoji pri Medetaju in Debra Sionu. Predstraže so dosegle Mender na pol poti med Adigratom in Makalo.

Več oddelkov pod poveljstvom generala Birolija je zasedlo malo mesto Adi Nefas, 24 km južno, vzhodno od Adue. Napad so izvedli s skoro 3.000 m visoke gore Samarad, kjer je najbolj nepreohodno ozemlje v vsej severni Tigri. Italijani so pričeli svoje nove postojanke takoj utrjevati, da bi ne spravili v nevarnost zveze med fronto in zaledjem.

Eritrejski askari in brigada miličnikov prodirajo po karavanskih poteh iz Adigrata in Aksuma proti Makali. Že smoti so zavzeli Hausien ter vzpostavili zvezo z levim krilom italijanske armade. Zasedli so črto, ki se začne pri ziteku reke Faras Mai in reko Mai Udri, južno vasi Tekle Aine. Opoldne je balje italijanska vojska napadla abesinske postojanke.

General Diamanti, ki je s svojimi četami prodrl v dolino reke Faras Mai, skuša zavzeti višino Ambo (1.900 m), ki je velikega strateškega pomena ter dominira nad dolino reke Makares in njenimi vodopadi.

Italijanska letala so pod vodstvom grofa Ciana prodrla daleč preko Makale ter ugotovila, da zbirajo Abesinci južno od tega mesta močne čete. Pričakovati se torej more, da bo prišlo v okolici Makale do večjih bojov med glavnimi italijanskimi in abesinskimi silami.

Zaradi zbiranja abesinskih čet na zapadu in severozapadu je dobilo levo krilo italijanske vojske nalogo, da pospešeno prodra proti Makali. Če se vojski rasa Kase in rasa Sejuma ne bosta spustili v bitko, obstoji možnost, zavzeti Makale brez posebnih težkoč.

Strategično važne pridobitve

Entišo, 28. oktobra. w. (Radio postaja v Asmari). Brigada miličnikov generala Diamandija in čete domačinov generala Birolija so zasedle vrhove, ki obkrožujejo reko Faras Mai. Ta prodor je pomaknil italijansko fronto za 25 km naprej. Pri tej akciji so sodelovale tudi kolone gene-

rala Santinija. Ozemlje pri reki Faras Mai, do kamor so sedaj prodrli Italijani, je gorata pokrajina pred strategično važnim gorovjem Amba Angher, ki je že v italijanskih rokah. Strategično najvažnejša točka tega ozemlja je gorski prelaz, ki leži 1900 m višje in ki obkrožuje reko Mahares in potoke, ki se stekajo v golo, belj reke Faras Mai. Zaradi te zasedbe obkrožujejo italijanske čete tudi strategično važni gorski prelazi na ozemlju Angat in ozemlje Hahale, ki je skoraj nepreiskano, vendar pa je po trditvah domaćinov bogato na rudah ter obdano od plodnih dolin. Njegova zasedba torej ni važna le s strateškega stališča, temveč tudi za prehrano prodirajočih čet. Od obeh kolon, ki sta izvedli zasedbo, je ena prodirala proti gori Naster, odkoder vodi karavanska cesta proti zapadu. Druga kolona je korakala z gorskega ozemlja Ghendepte skozi doline ter je zasedla vasi Addi Bahri in Addi Nefas, nakar se je združila s prvo kolono. Na novi fronti so že postavljene straže, med tem pa vlačijo topove na gorovje z avtomobili in lovoško pomočjo.

Komunike št. 30

Rim, 28. oktobra. b. Ministrstvo za propagando in tisk objavlja naslednji komunikat št. 30:

General de Bono je brzojavno sporočil v Rim, da so italijanske predstraže prodre na ozemlje reke Faras Mai in da nadaljujejo svoje prodiranje, ne da bi naletele na večji odpor. Na italijanski severni fronti vlada mir.

Abesinci priznavajo italijanske uspehe

Addi Abeba, 28. oktobra. d. Na fronti v pokrajini Tigri je zasedlo desno krilo italijanske askarske vojske Adi Nefas ob reki Renes. Gre samo za taktično akcijo manjšega pomena, ki ima namen omogočiti desnemu krilu askarske vojske stik z armadnim zborom generala Maravigne in armadnim zborom generala Santinija na prostoru med Aksumom in Adigratom. Prodiranje obeh teh dveh skupin, ki ga podpirajo letala, se razvija razmeroma lahko, ker prodirata po dveh karavanskih cestah med tamšnjimi gričevjem. Po teh karavanskih cestah morejo voziti tudi to-

vorni vozovi in poljska artiljerija. Askarski armadni zbor, ki operira med obema armadama in ki ga podpirajo bataljon miličnikov ter regularne čete, se mora boriti z mnogo večjimi težkočami. Njegova naloga je kriti prodiranje desnega in levega krila ter očistiti vse ozemlje četniških tolp. Nepreohodno ozemlje z gorami, ki se dvigajo do 3.000 m visoko, je zelo primerno za obrambo in se zdi, da bo italijanska vojska naletela tu na močan odpor. Najmočnejši je bil doslej odpor pri napadu na pogorje Alikva. Redne italijanske čete se nasprotno pri svojem pohodu po karavanskih cestah nimajo boriti s posebnim odporom.

Evakuacija Makale

Addi Abeba, 28. oktobra. g. Civilno prebivalstvo je zaradi novega italijanskega prodiranja zapustilo mesto Makale. Mestna uprava je dobila iz Addi Abebe nalogo, naj izvrši izpraznitev in naj ne brani mesta proti morebitnim italijanskim napadom.

Odbit abesinski vpad v Eritrejo

London, 28. oktobra. d. Po vestih iz glavnega stana italijanske severne vojske so abesinske čete v skrajnem severozahodnem kotu Abesinije v bližini sudanske meje poizkušale prodrati v Eritrejo. Na področju reke Setit so bili vso noč na nedeljo hudi boji. Abesinci so bili odbiti in so imeli sto mrtvih in mnogo ranjenih.

Boji na somalski fronti

Asmara, 28. oktobra. d. Čeprav večje operacije na južni fronti zaradi trajnega deževja še vedno niso mogoče, vendar podvezajo italijanska letala vsak dan daljše izvidniške polete v Ogaden. Več letal je prodrlo do Sesobane, 160 km severno zahodno od Goraheje. Pri tem so ugotovila, da se na tem ozemlju zbrane abesinske čete umikajo, potem ko so bile pri Kalafu in Silavi od Italijanov poražene. Na jugu so napredovale italijanske čete.

Povratek Nemčije v DN?

Anglija bi rada spravila Nemčijo nazaj v Zenevo, toda Nemčija stavi težke pogoje

London, 28. oktobra. r. O priliki nedavnega bivanja glavnega tajnika Društva narodov Avenola v Londonu so se razširile vesti, da se pripravlja reforma Društva narodov. Z uradne strani so govorice sicer demantirali, toda podrobnosti, ki prihajajo sedaj v javnost, potrjujejo, da se vendarle nekaj pripravlja. Sprčo napetosti, ki je zavladala zaradi italijansko-abesinskega spora, si Anglija na vse načine prizadeva, da bi povečala moč in vpliv Društva narodov, kateremu je sedaj naklonjena bolj kot kdaj poprej. Bojazen, da ne bi Nemčija izkoristila nastalega položaja kot nečlanica Društva narodov, je napotila angleško vlado, da sondira teren za povratek Nemčije v Društvo narodov. Po svojem poslaniku v Berlinu je angleška vlada naprosila nemško vlado za pojasnilo, ali obstoja možnost povratka Nemčije v Zenevo. Iz odgovora nemške vlade se da sklepati, da to ne bi bilo izključeno. Pač pa stavi Nemčija na svoj povratek v Društvo narodov tri pogoje: 1. Izpremembo pakta Društva narodov in strogo ločitev od vsa-

sajke mirovne pogodbe. 2. Vrnitev bivših nemških kolonij. 3. Izpremembo lokarnskega pakta, v kolikor se tiče demilitarizirane porenške cone. Predvsem gre Nemčiji za to, da dobi popolnoma svobodne roke v Porenju, kjer še vedno ni obnovljena nemška suverenost. Pri organizaciji nemške vojske sta bili rezervirani dve armadi, ki jih je nemška vlada odločila za Porenje. Če velesile ne bodo pristale na to, bo Nemčija najbrže v trenutku, ko bo napetost v Evropi na vrhuncu, postavila Evropo, slično, kakor s svojo oborožitvijo, pred izvršeno dejstvo. Nemška vlada pa želi, da bi prišlo do sporazumne rešitve tega problema ter je pod takimi pogoji pripravljena zopet sodelovati v okviru Društva narodov. Angleži si sedaj prizadevajo, da pridobijo za reformo Društva narodov še ostale velesile. Nadejajo se, da jim bo to uspelo, ker je tudi Francija mnogo na tem, da se Društvo narodov okrepi. Kakor se zatiruje, je v zvezi s tem še v teku tega meseca prišel v London Hitlerjev pooblaščenec Ribbentrop.

te proti Hilovenu, ki leži v dolini reke Sebeli, 40 km daleč od nedavno zavzetega Kalafa.

General Graziani je razdelil svojo vojsko, ki šteje okrog 60.000 vojakov, v tri oddelke, ki skušajo sedaj z vso naglico prodirati proti Hararju. Splošno pričakujejo, da bo trdnjava Goraheja čim prej zavzeta. Že v soboto so jo pričela italijanska letala močno bombardirati. Italijanski oddelki so večeraj zavzeli nekaj manjših postojank in zaplenili nekaj topov in strojnico.

Knez namestnik v Londonu

London, 28. oktobra. AA. Večeraj ob 13.15 sta Nj. kralj Jurij in kraljica Mary priredila v wickinghamskem dvorcu kosilo na čast Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge. Po kosilu je knez Pavle ostal celo uro v razgovoru s kraljem Jurijem. Prestolonaslednik waleški princ je popoldne ob 17. v windsorskem dvorcu priredil večerjo na čast Nj. Vis. kneza Pavla in kneginje Olge.

Povratek kr. namestnika dr. Stankoviča v Beograd

Beograd, 28. oktobra. o. Kr. namestnik dr. Radenko Stanković, ki se je dobra dva tedna zdravil v Novem Sadu, se je danes vrnil v Beograd.

Dr. Miče Mičić †

Dubrovnik, 28. oktobra. o. Opoldne je v Dubrovniku po težki operaciji umrl bivši dubrovniški župan dr. Miče Mičić. Še pred dnevi, ko je bil operiran, so zdravniki izgubili upanje, da bi ga ohranili pri življenju. Smrti je padel v agoniji. Med vojno je bil dr. Mičić tajnik Jugoslovanskega odbora v Londonu, nato pa njegov delegat v Južni Ameriki, kjer je razvil veliko propagando proti Avstriji. Po vojni se je politično opredelil za skupino dr. Trumbića, v kateri je nekaj časa tudi aktivno deloval.

Poljske manjšine v Nemčiji

Senčne strani poljsko-nemškega zavezništva — Vedno večji odpor v poljski javnosti

Varšava, 26. oktobra.

Iz poljsko-nemške nenapadne pogodbe je na Poljake padel pred vsem neprijetni delež »sporazuma«, da so morali dve leti molčati na vse, kar je ključasti križ ukrepal zoper močno poljsko manjšino v Nemčiji. Res si je Poljska s tem pridobila mir pred večnimi nemškimi pritožbami v Ženevi, zato pa je izročila nemški samovolji milijon svojih rojakov, ki jim po zaključku pogodbe ni smela več nuditi niti moralne pomoči. Grobni molk v poljskem časopisju je vzbudil v poljski manjšini Nemčije ohromujočo zvestavo, da je žrtvovana poljski zunanji politiki in da sta se Varšava in Berlin domenila za medsebojni desinteresement na manjšinskem vprašanju. Kar se tiče Poljakov, so se zvesto držali tega čudnega dogmaka, z nemške strani pa je bilo videti le toliko pomirjenja, da so vlogi napadanja Poljakov prevzeli listi bolj oddaljene zapadne Nemčije, tisk nemškega vzhoda pa se je držal ob strani in je nekako spoštoval premirje.

Ta nezdravi položaj je na poljski strani dobil zelo tople zagovornike, predvsem v Vilni in Varšavi, dočim se Poznanj ni mogel pomiriti s takim aranžmanom. Med obojevalce Nemcev je bil šel med drugimi tudi berlinski dopisnik uradnega režimskega glasila »Gazete Polske«, Smogorzewski. Ta ugledni novinar si je stekel dober sloves v poljski javnosti, ko je pred leti izdal knjigo o poljskem Pomorju, v kateri je v najostrejši obliki odbil nemško trditve, da je ta poljska pokrajina po prebivalstvu in zgodovini nemška in da bi se morala zato čim prej združiti z materjo Germanijo. Zadnji dve leti je Smogorzewski postal prav nekritični zagovornik ključastega križa in nemško-poljske zveze. Nedavno pa je zopet našel samega sebe in iznenadil svoje rojake s senzacionalnim člankom, v katerem je naglasil, da je germanizacija poljske manjšine dosegla tako obliko in obseg, da je upravičena bojazen popolnega zatiranja poljskega življa v Nemčiji. Ugotovil je kratkomočno, da »deluje hitlerjevski pokret v pravcu popolnega pomencenja poljske manjšine«. Nepsredni povod za to izpremembo nazorov je dala Smogorzewskemu naredba nemškega notranjega ministra z dne 26. septembra, ki tudi državljane poljske narodnosti obvezuje k izvrševanju dolžnosti javnega dela v taboriščih, osnovanih v ta namen.

Poljski novinar z ogorčenjem odklanja razširjenje delovne dolžnosti na nemške Poljake, sklicujoč se na pogosto izjavo narodno-socialističnih voditeljev, ki so odločno odklanjali vsako germanizatorsko težnjo v Hitlerjevem pokretu. Da bi oslabili neugodni vtis, ki ga je »führerjevsko« delo »Mein Kampf« vzbudilo v inozemstvu, so namreč svečano proglasili, da ne nameravajo raznaroditi tuje narodnih drobcev, prepričani,

joč vse prirodnemu razvoju. Kljub tem izjavam pa so nadaljevali z germanizacijo Poljakov.

Opozicijski listi so z veseljem ponatisnili članek Smogorzewskega in ugotavljali, da germanizacijski mlin deluje s polno paro po zaslugi in pod »ašisto« Nemcem prijazne poljske zunanje politike. Bivši senator Koskowski opozarja v »Kurieru Warszawskiem« poljsko javnost, kak kritik vzdiguje vladni tabor zaradi namišljenega zatiranja Poljakov na Tješinskem in v Franciji, za poldrugi milijon rojakov v Nemčiji pa ne najde besedice zavzemanja, dasi je ta živel na robu propada. Ostali listi so tudi porabili priliko, da so ostro napadli aparat narodno-socialistične stranke, češ da ima med Mazuri in v Šleziji glavno nalogo, da odtuji Poljake svojemu narodu. Delo v delovnih taboriščih je samo zaključni člen v verigi, ki je vanjo vključena poljska mladina. Režim cela leta ne izpusti mladine izpod svojega vpliva. Najprej je dete včlanjeno v »Jungvolks«, z desetletjem letom pride v »Hitlerjugend«, nato pa pridejo po vrsti »Landjahr«, »Landhilfe« in »Arbeitsdienst«. Vso to vrsto mora predelati tudi poljski otrok in končni uspeh je ta, da postane iz njega borben pomencenec.

Zahteva Poljakov se tiče za sedaj samo prisilnega dela v taboriščih, ki so se izkazala kot uspešen raznarodovalni instrument. Zato naglašajo, da proti vojaški obveznosti nimajo ničesar, ker je ta stvar upravičena dajatev državi, ki se ji člani poljske manjšine ne odtegujejo. Toda med vojaško in delovno službo je ogromna razlika. Obvezno delo je stvar samo nemškega naroda, da se ojači v svoji nemški miselnosti. Hitler je v parlamentu sporočil vsemu nemškemu narodu, da ne želi germanizacije, ker je vsako nasilje nemški duši odvratno. Enako izjavo je dal razširiti po radiu celo preko morja v ostale celine, v resnici pa postopajo izvršila nemška oblastva prav nasprotno.

Kakor zdaj stvari stoje, ne bo poljski tisk dosegel nikakega uspeha, ker njegovega boja uradni varšavski krogi ne smejo ali morda celo nočejo podpreti. Nemško notranje ministrstvo je tudi že obvestilo voditelje Poljske zveze v Nemčiji, da se določila o delovnih taboriščih tičejo tudi Poljakov brez kakršne koli izjeme. Na predlog, da bi se zadeva zadovoljivo rešila, ako bi se za Poljake ustanovili posebni delovni odredi, ministrstvo iz razumljivih razlogov niti odgovorilo ni. Pod firmo enakosti pred zakonom se vrši sedaj pospešeno pomencenjanje in varšavska vlada, ki je v jamu desetletne pogodbe z Nemčijo, nima nikakega sredstva, da bi se lahko zavzela za svoje sonarodnjake. Vse kaže, da bo klis na pomoč, ki prihaja iz poljskih listov v Nemčiji in ki ga je močno podprl ves poznanjski in opozicijski tisk, ostal glas vpijočega v puščavi.

Tudi laški cestni odbor spremenjen

Laško 27. oktobra

Ban dr. Natlačen je z odlokom od 24. t. m. razrešil naslednje člane cestnega odbora za laško srez njihovih funkcij: Ferda Roša, posestnika v Hrastniku; Avgusta Dolinskega, gostinčarja v Brnci; Doku; Gustava oVduška, vpojkega šolskega ravnatelja v Trbovljah; Vinka Pavlina, trgovca v Trbovljah; Josipa Osolina, trgovca v Laškem; Domnika Kupšeka, posestnika v Knezdolu; Alojzija Šmida, posestnika v Jurklostru; Frana Juvanciča, župana na Zidanem mostu; Josipa Babovečkega, posestnika v Lahovem grabau; Jakoba Pušnika, posestnika v Lokah; in Ludvika Jančiča, posestnika na Redici.

Na novo so imenovani v cestni odbor: Ivan Deželak, odvetniški uradnik v Laškem; Matevž Deželak, posestnik v Ložah; Jože Deželak, posestnik na Vrhu;

Proslava čsl. praznika v Ljubljani

Ljubljana, 28. oktobra

V proslavo češkoslovaškega državnega in narodnega praznika je priredil tukaj, šnji konzul g. Minjovski v svojem stanovanju sprejem povabljenih gostov. Kmalu po 12 uri so se zbrali množično, vilni predstavitelji državnih in samoupravnih oblastev, kulturnih in gospodarskih korporacij, zastopniki drugih priateljskih držav v Ljubljani, člani češke kolonije in številni odlični prijatelji češkoslovaškega naroda in republike. Med njimi so bili ban dr. Natlačen, mestni župan dr. Ravnihar, divizijski general Nedeljković, bivši praški poslanik in ministar dr. Kramer kakor tudi cela vrsta drugih odličnikov. Tudi ob tej priliki se je pokazalo, da uživa češkoslovaško predstavnost med ljubljanskimi prebivalci stvom kar največjo popularnost, obenem pa se je nudila zastopnikom vseh slojev ljubljanske družbe prijetna prilika, da izkažejo naši najožji državni in narodni zavzetosti svoje simpatije ter izrazijo preko konzulata čestitke in najboljše želje za bodočnost.

Številne goste, ki so do dobrega napolnili stanovanje g. konzula, sta sprejemali g. konzul in gospod Minjovski. G. konzul se je v kratkem času, kar biva med nami, lepo vživel v naše razmere in se že do kaj naučil slovensčine, tembolj ker kot bivši oficir srbske vojske izvrstno obvlada

Alojz Lešnik, rudar v Hudi jami; Jakob Klenovšek, župan v Trbovljah; Metod Jenko, rudniški uradnik v Hrastniku; Franc Koren, posestnik v Loki pri Zidu; nem mostu; Franc Horjak, posestnik v Vohu pri Jurklostru; Gašper Mrzel, upokojeni rudar v Trbovljah; Rudolf Ahac, posestnik v Knezdolu; in Martin Orožen, posestnik v Turju.

Načelnik cestnega odbora je ostal dr. Fran Roš v smislu zakonske določbe, da ima odboru načelovati vsakokratni župan občine, v kateri je sedež sreza. Na svojem položaju je ostal tudi podnačelnik inž. Fran Loskot, rudniški ravatelj v Trbovljah.

Da bi novi v sestavi dosel vsaj take uspehe, kakršne je dosedajni!

da srborhvaščino. Gospa konzulova je po rodu iz Srema. Gostje so se mogli prepričati, da bo novi g. konzul z največjim razumevanjem in veseljem nadaljeval lepe tradicije svojih predhodnikov.

Zvečer je bil v veliki unijonski dvorani slavnostni koncert.

Diplomatski lov

Beograd, 28. oktobra. P. V. okolici Brškega je bil danes prireditelj lov, ki so se ga udeležili vsi v Beogradu akreditirani diplomati. Lov je zelo dobro uspel in je padlo zlasti mnogo fazanov.

Premestitve v davčni službi

Beograd, 28. oktobra. AA. Premestitve so: za višjega davčnega kontrolorja v 6. skupini pri davčni upravi za Ljubljano-okolico Franc Bole, davčni inspektor pri davčni upravi v Murski Soboti; za višjega davčnega kontrolorja v 6. skupini pri davčni upravi za Ljubljano-okolico Slavko Devetar, višji kontrolor pri davčni upravi Ljubljana-mesto; za davčnega kontrolorja v 7. skupini pri davčni upravi v Murski Soboti Alojzij Germovšek, kontrolor v Novem mestu; za davčnega kontrolorja v 7. skupini pri davčni upravi v Škofji Loki Rudolf Zeslin, kontrolor v Kranju; za davčnega kontrolorja v 7. skupini pri davčni upravi v Ptuj Ludovik Avšič, kontrolor v Škofji Loki, in za davčnega kontrolorja v 7. skupini pri davčni upravi za Maribor-okolico Dominik Šmid, kontrolor v Sošanju.

Beležke

Sokolski domovi niso za politična zborovanja

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je izdal komuniké, s katerim obnavlja in poostrejuje svoje čisto izdano naredbo, da se Sokolski domovi ne smejo porabljati za politična zborovanja. Komuniké utemeljuje prepoved z nadstrankarskim značajem sokolske organizacije, ki bi lahko prišel v nevarnost, ako bi se ta sklep ne izvrševal strogo in točno.

Sestanek pribečevcevec

V nedeljo so se v Zagrebu, kakor je bilo že napovedano, sestali zaupniki onega dela bivše SDS, ki se ni bil pridružil šestojanuarski politiki in ki tvorijo danes del združene opozicije. Med delegati, ki so prišli iz vseh prečasnih banovin, so prečasniki del tvorili prečasniki Srbi, dočim je bilo Hrvatov zelo malo. Iz Slovenije sta bila navzoča odvetnik dr. Vekoslav Kukovec iz Maribora in posestnik Lubienski iz Jarenine. Referirali so Vekoslav Vilder, dr. Srdjan Budisavljević, dr. Hinko Krizman in Sava Kosanović. Pred zaključkom dopoldanskega posvetovanja je g. Vilder pripeljal dr. Mačka, ki so ga udeleženci sprejeli s frenetičnim aplavzom in ga pozdravili kot skupnega voditelja Hrvatov in prečasnih Srbov.

Ko je bilo proti večeru posvetovanje končano, je bil izvoljen akcijski odbor 42 članov, ki naj predstavlja nekdanjo SDS. Ta akcijski odbor se je izvolil še eksekutivno, v kateri so Vekoslav Vilder, dr. Kostić, dr. Krizman, dr. Budisavljević, dr. Dudo Bosković, Juraj Gasparac, Sava Kosanović, dr. Leontić in Ilija Začević.

Razprtije v slovenskem delu združene opozicije

Nedeljskega zborovanja pribečevcevec v Zagrebu se je udeležil tudi g. dr. Vekoslav Kukovec iz Maribora. »Oboje« poročajo, da je dr. Kukovec ob priliki svojega zagrebškega bivanja z nekaterimi prijatelji posetil dr. Mačka, ga pozdravil v imenu slovenskih pristaev njegovega pokreta ter mu izročil posebno spomenico o razmerah v vrstah združene opozicije v dravski banovini. Dr. Maček se je zahvalil za pozdrave, z ozirom na spomenico pa je izjavil, da se v slovenske zadeve ne mara vtikati, marveč naj Slovenci sami organizirajo pokret, ki bo sodeloval s Hrvati.

Kakor se nam od druge strani poročajo, se je spomenica nanašala na spor, ki je v Sloveniji nastal med skupinama dr. Kukoveca in dr. Doboviškega. Dr. Kukovec sodeluje z dr. Lončarjem in g. Kocmurjem iz Ljubljane, dr. Dobovišek pa se je postavil na čelo skuplin, ki je pod vodstvom g. Vidmarja izšla iz nekdanjega bojvenaškega pokreta. Glasilo prvih je »Slovenska Zemlja«, glasilo druge skupine pa »Bojovnik«.

Pismo dr. Mačka Nemcem in Madžarom

V nedeljo je bil v Bezanu pri Somboru opozicijski shod, ki so se ga udeležili v prvi vrsti Nemci in Madžari iz somborskega okrožja. Tudi govorniki so bili sami Nemci in Madžari. Somborski odvetnik dr. Puhan je prečital na shodu pismo dr. Mačka, ki pravi med drugim:

»Kmečkim bratom Nemcem in Madžarom! V duši vsakega poštenega človeka je globoko vsajena zavest pravičnosti in svobode. To je bila tudi vodilna misel učitelja hrvatskega kmeta Stjepana Radića. Pravičnost je najmočnejše orodje v vsaki borbi, jačje od pušk in topov. Ta misel zmaguje danes povsod, zbrala je ves hrvatski narod in gre preko hrvatskih mej, med vse one ljudi, ki žive od svojega dela in nočejo živeti na račun tujih žuljev in tujega znoja. Zato želim uspeha tudi vam, pri vašem socialnem napredku. Bodite hrabri v borbi za svobodo in pravičnost. S hrvatskim kmečkim pozdravom, z vero v boga in seljačko slovo vas pozdravlja dr. Maček.«

Organiziranje JRZ

V Beograd je prispel predsednik JRZ g. Aca Stanojević, ki je sprejel celo vrsto drugih voditeljev Radikaleke zajednice. Daljši razgovor je imel zlasti s predsednikom poslanskega kluba JRZ Dragišo Cvetkovićem, ki mu je referiral o položaju v skupščini ter namerah kluba narodnih poslancev JRZ.

V polovici tekočega tedna bo po daljšem času zopet seja izvršnega odbora JRZ. Posvečena bo, kakor zatrjujejo, v prvi vrsti razpravi o nadaljevanju organiziranja JRZ v duhu strankinih statutarov. V prvi vrsti bo dovršena organizacija sreskih odborov, ki bodo nato izvolili banovinske odbore. Najbolje je že izvede, na organizacija JRZ v dravski banovini, kjer bo izvoljen za predsednika banovinskega odbora najbrž bivši minister dr. Kulovec.

Izpitna komisija za inženjerje in arhitekte

Beograd, 28. oktobra. AA. Z odlokom ministrstva za trgovino in industrijo so imenovani za prihodnje triletno izpitno dobo za člane v stalni izpitni komisiji za profesorske izpite inženjerjev in arhitektov, profesorjev srednjetehtniških in moških obrtnih šol v Ljubljani: za tajnika inž. Leo Novak, prof. na srednji tehniški šoli v Ljubljani, za člane: za gradbeno stroko inž. Jaroslav Foerster, za arhitektonsko stroko inž. dr. Alojzij Krjil, za strojno stroko inž. Romeo Strojnik, za elektrotehniko dr. inž. Milan Vidmar, vsi profesorji na tehniški fakulteti v Ljubljani; za tekstilno šolo: za tekstilno stroko dr. inž. Franjo Kočevar, vršilec dolžnosti ravnatelja tekstilne šole v Kranju, za tuje jezike: za francoščino dr. Franc Sturm, za nemščino in angleščino dr. Jakob Kelemina, za italijansko dr. Fran Sturm, univ. prof. v Ljubljani, za šolsko upravo pa Jože Reischer, ravnatelj srednje tehniške šole v Ljubljani.

Lesna industrija odločno proti sankcijam

Beograd, 28. oktobra. p. V ministarstvu za šume in rude se je sestala danes konferenca zastopnikov lesne industrije iz vseh držav. Iz dravske banovine je navzoč inž. Lenarčič. Konferenco je pozdravil minister za šume in rudnike g. Djura Janković s krajšim govorom, v katerem je izrazil svoje zadovoljstvo, da more sodelovati s predstavniki lesne industrije, prepričan, da more tako sodelovanje roditi le koristi. Pojasnil je namen sklicane konference. Gre za to, da se najde najboljši izhod iz položaja, v katerega bi zašla vsa naša lesna industrija, ako bi bila Jugoslavija prisiljena izvajati sklepe glode sankcij proti Italiji. Povprečno 60 odstotkov vsega našega izvoza lesa gre v Italijo. Na italijanskih tržiščih plasira jugoslovenska lesna industrija nad 70 odstotkov svoje produkcije mehkega lesa, za nekatere druge pango lesne produkcije pa znaša odstotek do 90. Ukinitve lesnega izvoza v Italijo bi našo lesno industrijo spravilo v skrajno težaven položaj. Kakršne so prilike sedaj, je skrajno izključeno, da bi mogli najti nadomestilo za odpadli izvoz v Italijo kje drugje. Zmanjšanje izvoza bi imelo za posledico tudi uničenje velikega števila manjših in srednjih žagarskih obratov, hudo pa bi bila prizadeta tudi vsa ostala lesna industrija. Oškodovani bi bili lesni delavci, ki bi ostali brez kruha.

O vseh teh problemih bo predstavljala konferenca zainteresiranih predstavnikov iz vse države. Posvetovanja se bodo še jutri nadaljevala. Sklepi bodo objavljeni v posebnem komunikéju.

Davidovičevih „deset zapovedi“

Kakor smo že včeraj kratko poročali, je imel Ljuba Davidovič na zboru združene opozicije v Sabcu daljši govor, v katerem je formuliral tudi deset zahtev, ki jih postavlja srbijanski del združene opozicije. Davidovič je dejal, da jih »sprejema kot deset narodnih zapovedi za rešitev naroda in države«, ter jih je potem naštel takole:

I. Pravica vseh državljanov do polne državljanske in politične svobode, do prave demokracije, do pravega parlamentarizma. Država se mora urediti v soglasju z voljo Srbov, Hrvatov in Slovencev in to z enakopravnostjo interesov vseh pokrajin, ver in narodnosti.

II. Pravica naroda, da v teh hudih časih, ko je denar tako drag, sam odreja bremena in nadzoruje gospodarstvo, da sam presteže vsako paro državnega proračuna, ki je bil mnogokrat razpisal od samosilnikov. Narod naj preko samouprav sam vodi svoje posle, javni namencenci pa morajo biti nameščenci naroda in ne njegovi gospodarji.

III. Pravica naroda, da vlada nad kapitalom, a ne kapital nad narodom. Narodno gospodarstvo se mora izgraditi od temeljev do vrha.

IV. Pravica družine do obstanka, ako njen hranitelj ne more služiti zaradi bolezni, brezposelnosti ali delanemožnosti. Vsi državljani imajo enako pravico do zdravniške pomoči, zdravil, kopalšč in bolnišnic.

Brezposelni nasedajo sleparjem

Pismo v oštariji obljublja službo — Dragi koleki

Ljubljana, 26. oktobra.

Z vlakom, ki se ustavljajo na glavnem kolodvoru, se uro za uro usipajo množice ljudi, ki iz vseh smeri prihajajo v Ljubljano za kakršnimkoli poslom — nekateri po svoj uspeh, drugi, da postanejo žrtve nesreče ali prevare. Zadnjič je s takšno množico izstopil neki brezposelni delavec, doma iz okolice Medvoda. Človek ne ve, kam bi se v velikem mestu obrnil, pa se je ustavil pri čistilcih čevljev, ki imajo svoje delniške razpote ob zidu stare Mikličeve gostilne, in jih je povpraševal, kje bi se dobilo kakršnokoli delo. Tedaj sta pristopila dva neznanca in ga ljubeznjivo povabila s seboj. Poučila sta ga, da je treba tistemu, ki išče službe, predvsem protekcije, in onadva sta moža, ki mu lahko postrežeta s to rečjo. Nesrečni Gorenjec je neznanca »dobrotnika« z odprtimi rokami sprejel in ju povabil v gostilno, da se pri kozarou vina pomenijo do kraja.

Od kolodvora so potem skupaj krenili proti mestu, obredli še par vinotočev, kjer je iskale službe povsod s svojimi zadnjimi groši poravnava račune, naposled pa sta oba neznanca v neki dalmatinski krčmi z igrala potegavščino do kraja. Brezposelnega prijatelja, ki mu je bilo vino že dobro stopilo v glavo, sta za trenutek pustila samega, češ da gresta k nekemu uglednemu pod-

nic. Zdravje naroda ni blago, ki si ga lahko kdo kupi v večji ali manjši količini. Pravica do zdravja je pravica vseh državljanov.

V. Pravica naroda, da postane banka, ki se imenuje Narodna, v resnici narodna. Z njenimi krediti je treba pomagati tudi malim gospodarjem brez drugega posredovanja.

VI. Pravica kmetu, da dobi za svoje pridelke tako vrednost, da lahko z njo kupi, kar potrebuje. Kmet, ki je brez zemlje, ima pravico do toliko zemljišča, da bo lahko prehranil svojo družino. Kmečko gospodarstvo je treba dvigniti z zdravo carinsko in davčno politiko.

VII. Pravica delavca na pošten zaslužek in zaslužni počitek. Treba je skrajšati delovni čas in tako omogočiti večjo zaposlitev delavstva, ki mora imeti tudi čas za svoj kulturni in duhovni napredek. Delavec ima pravico do znoznega in ugodnega življenja v družbi, k počiva na njegovem delu.

VIII. Pravica naroda, da se kar najbolj zagotovi pravičnost v državi s tem, da si sam izbira sodnike, ki bodo delili pravico strogo po zakonih. Pravica naroda je, da sam izbira za državne in samoupravne službe najboljše uradnike.

IX. Pravica naroda do blagostanja in miru v državi.

X. Pravica naroda, da, z eno besedo sam odloča o svoji usodi.

jetniku zanj sondirati teren. Čez malo časa sta se vrnila in položila predenj čunjo zamazanega in počekane papirja, na katerem mu neznani podjetnik sporoča, da ga na tako visoko priporočilo z veseljem sprejme v službo. Papir sicer ni imel ne repa ne glave — bedna sleparja sta mu bila kot naslov napisala: Pismo! — a človek ga je v svoji pijanosti sprejel kot najdragocnejši dokument. Dasi je list vseboval samo zlagano sporočilo, da bo prosilec sprejet v službo, je bil opremljen z dvema kolečkoma po 25 par, le da so bile petice na obeh številkah s svinčnikom popravljene v ničlo. Lopova sta nesrečniku natvezla, da sta morala dati za koleke 40 Din, in on jima je vsoto brez oklevanja izplačal. A ko sta opazila, da ima še zmerom nekaj cvenka, sta se za nagrado izmolzila od njega poslednje kovače.

Ko se je delavcu vino skadilo iz glave, je šele spoznal, da zamazana krpa papirja prav nič ne pove. Vrnil se je do čistilcev čevljev pred Metropol in tam je izvedel, da je eden izmed obeh sleparjev bivši brivski mojster, brezposelni trgovski potnik Maks P., ki je imel zaradi vsake vrste podobnih reči že nešteto opravka s policijo. Aretiranca so izročili sodišču, njegovega tovariša, ki je brezposelni kotlarski pomočnik, pa še išče policija.

vezna delegata gg. Kunstelj in Gnidovec, ki sta poročala o važnejših prireditvah v tej zimi, dalje o zimski olimpijadi v Garmisch Partenkirchnu, ki se je bodo udeležili tudi naši tekmovalci, ter o trenerjih, ki bodo vezbali najboljšje tekmovalce. G. Gnidovec je tudi poudarjal važnost pridobivanja in vzgoje mladine, naker se je skupščina zaključila. Po skupščini se je razvila stvarna debata in so bili podani koristni nasveti, ki bodo mnogo pripomogli k napredku zimega sporta v naši lepi Gorenjski.

Match Aljehin : Euwe

Haag, 28. oktobra. AA. Včeraj sta Aljehin in Euwe odigrala enajsto partijo. Partija se je po 30 potezah končala remis. Aljehin ima pet zmag, Euwe tri, tri partije so ostale neodločene. Prihodnjo partijo bosta odigrala jutri v Amsterdamu.

Orkan na Haitiju

London, 28. oktobra. b. Reuterjev urad javlja s Haitija, da je na otoku divjal strahoviti vihar, pri katerem je okoli 2000 ljudi izgubilo življenje. Škoda na letini je velika, ter se še ne da preceiniti.

Jackie Coogan polnoleten

Newyork, 28. oktobra. AA. Jackie Coogan, mladi partner, ki ga je Chaplin nekega dne našel v Hollywoodu in ga proslavil, je te dni dopolnil 21. leto. Postal je polnoleten in pravno sposoben za prevzem 200.000 funtov sterlingov (45 milijonov Din, kolikor je zaslužil kot otrok. Sedaj študira na kalifornijski univerzi in misli pozneje nadaljevati filmsko kariero.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved: Spremenljivo, mestoma oblačno vreme. Pričakovati je, da se bo vreme še bolj poslabšalo. V ostalem bolj toplo.

Dunajska vremenska napoved za torek: Izpremenljivo, precej manj oblačno, temperaturo bo nekoliko padla.

Naši kraji in ljudje

Odlikovanje dr. Egona Stareta

Ljubljana, 28. oktobra. Danes ob 12. je češkoslovaški konzul g. Minjkovski izročil v prisotnosti odbora ljubljanske jugoslovenske - češkoslovaške lige in drugih povabljenih gostov predsedniku g. dr. Egonu Staretu visoki red Belega leva III. stopnje, ki mu ga je podelil predsednik češkoslovaške republike T. G. Masaryk. S tem odlikovanjem je bilo tudi z najvišjega mesta bratske republike priznано vneto in uspešno delo, ki ga opravlja g. dr. Stare za jugoslov. - češkoslovaško vzajemnost. G. konzul Minjkovski je v svojem čestitkem govoril poudarjal osebnostne zasluge odlikovanca in se nato v slovesni zahvali še njegovim sodelavcem. G. dr. Stare se je z izbranimi besedami zahvalil za visoko počastitev in zagotavljal, da bo slej ko prej povečal vse svoje moči staremu idealu: jugoslov. - češkoslovaški vzajemnosti. Na odlikovanje poziv so navzoči s trikratnim »živio« počastili prezidenta Masaryka in češkoslovaško republiko.

Delovanje dr. Stareta v duhu jugoslov. - češkoslovaške vzajemnosti sega daleč nazaj. Že kot akademik je smotno in mnogostransko organiziral stike med češkim in slovenskim dijaštvom. L. 1902. je ustanovil prvo slovensko akademsko društvo »Ilirijac v Pragi, ki mu je bil več let predsednik in pozneje častni član. Nastopal je na številnih čeških shodih in seznajal Čeha s potrebami in zahtevami Slovencev, zlasti glede srednjega šolstva in univerze. Dal je vzpodbudo za ustanovitev akademskega planinskega krožka v okviru češkega odbora »Slov. planinskega društva«. L. 1904. je pomagal organizirati vseslovenski dijaški shod v Pragi. Kot visokolec si je pridobil v Pragi tak ugled, da ga je »Akademický čtenářský spolek« izvolil za predsednika in pozneje za častnega člana. Časno članstvo mu je podelilo tudi društvo »Narodni beseda« pod predsedstvom kneza Schwarzenberga. Po končani univerzitetni študiji je stopil v pisarno dr. Rybáře v Trstu. Oddal je stalno dopisoval »Českoslov. korespondenciji«. V Trstu se je živahno udeleževal nacionalnega in prosvetnega gibanja, bil je od l. 1908 do l. 1918 predsednik Slovenske čitalnice in skupen predsednik vseh slovenskih društev v Trstu, ki so prirejali pod njegovim vodstvom velike koncerte, plesne, itd. Predsedoval je dolga leta »Ruskemu krožku«, prirejal številna predavanja, objavljali članke v listih, propagiral politično in gospodarsko sodelovanje s Čehi.

To delo je nadaljeval kolikor so dopuščale razmere, tudi po vojni v Trstu. Po stalni preselitvi v Ljubljano l. 1929. se je dr. Stare z vso vnetostjo posvetil kulturnemu in društvenemu delovanju. V krogu tukajšnje Jugoslov. - češkoslovaške lige se je kmalu občutila njegova sveža iniciativnost. Leta 1930 je bil izvoljen za posle-vodečega podpredsednika, tri leta pozneje pa za predsednika ljubljanske lige. Z njegovim prizadevanjem se je ustanovil izvršni odbor JČ lig za našo banovino, ki mu predseduje dr. Stare. Obenem je tudi podpredsednik Zveze JČ lig v Beogradu. Kot predsednik JČ lige je dr. Stare organiziral vrsto uspešnih prireditve, ki so pridobile ligi velik ugled in razširile idejo jugoslovenske - češkoslovaške vzajemnosti. Leta 1933. je organiziral delovni shod vseh lig iz Jugoslavije in Češkoslovaške, ki se je vršil v Ljubljani. Skrbel je za tečaje češkega jezika, organiziral spominske prireditve prof. Chodounskega v Jezerskem, stoletnice J.V. Lege, 50 letnice dr. Beneša, itd. Posebno pozornost posveča 28. oktobru in rojstnemu dnevu prezidenta Masaryka, ki ju ljubljanska liga praznuje vedno s slovesno prireditvijo. Velikega pomena je bila letošnja predavateljska turneja dr. Stareta po Češkoslovaški.

Zaslужnemu propagatorju Jugoslov. - češkoslovaške vzajemnosti iskreno čestitamo k častnemu odlikovanju!

Reka Zrmanja spet teče

Crvenik, 28. oktobra. Zrmanja, druga večja severno-dalmatinska reka, nekelej dni spet teče po vsej dolžini svoje struge — od svojega izvira v Liki (Zrmanji) pa do izliva v morje pod Obrovcem. To je tipična kraska reka, ki vsako leto v mesecih večje suše ponikne, deloma pa se posuši. V normalnih letih traja doba suhe struge Zrmanje kakšna dva meseca. Običajno se struga posuši konec julija, voda pa spet priteče v začetku oktobra. Kraji, skozi katere ta reka julija, avgusta in septembra sploh ne teče, so od Mokrega polja in Crvenika skoro do Zvegarja, kjer dobi reka močne pritoke. Navedeni kraji so na razdaljo kakih 20 km in ker nudi samo ta reka pitno vodo vsej tej okolici, si lahko predstavljamo, kaj pomeni za te kraje nastanek njene vode.

Letos je bilo še v toliko slabše, ker je zmanjkalo vode podrgnuj mesec prej kakor navadno, že 20. junija, in ker je voda spet pritokala mesec dni pozneje. Popolno pomikanje vode je trajalo polne štiri mesece in je prebivalstvo zaradi tega hudo trpele.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Skrbi naših izseljencev v Franciji Usodne posledice zakona o inozemskih delavcih — Žalostne vrnitve v domovino

Aumetz, oktobra. V zadnjih mesecih se močno krčijo jugoslovenske delavske kolonije v Franciji. Letos marea je bil sklenjen zakon o inozemskih delavcih, ki se strogo izvaja. Mnogi naši rojaki so že nastopili žalostno pot nazaj v staro domovino. Poleg skromnega zaslужka so izgubili tudi prispevke, ki so jih leta in leta plačevali v razne sklade. Inozemski delavci odpuščajo brez ozira na to, kako dolgo že služujejo v Franciji. Tudi na družinske razmere se ne ozirajo. Orožniki pridejo na dom, vzamejo delavcu dovoljenje za bivanje v Franciji in v 10 do 14 dni mora zapustiti državo.

Odpuščeni delavci mislijo z bridkostjo na čase, ko so agenti hodili po naših vaseh ter obljubljali ljudem dober zaslужek v francoskih premoženjstvih in drugih podjetjih. Nekaj let se je res dalo zaslужiti in, kdor je imel srečo, si je tudi kaj prihranil. Prišli pa so slati časi. Plače so se znižale na polovico in v raznih podjetjih se je začelo obratovati komaj po 3, največ pa po 5 dni v tednu. Po konzulatih vidimo vsak dan trupe obupanih delavskih trpinov, ki so leta in leta pridno delali, a se zdaj vračajo v staro domovino brez vsakih sredstev.

Francoske kraje so po zakonu o inozemskih delavcih primorani zapustiti tudi tiste, ki so si pred leti v industrijskih podjetjih toliko prihranili, da so lahko kupili male kmetije. Vse leto so delali, redili živino, na jesen pa pride v hišo orožnik ter jim sporoči, da jim bivanje v državi ne more biti podaljšano. Tudi oni dobijo kratek rok za vrnitev v staro domovino in reveži so ob vse, ker kmetije nihče neče kupiti za primerno ceno. Okolica takega reveža brezvestno izkoristi, da prodaja svojo lastnino za vsako ceno.

Z zaslужkom in eksistenco so ob prisiljeni vrnitvi v staro domovino izgubljeni tudi prispevki, ki so jih naši delavci plačevali leta in leta v razne sklade. Za starostno zavarovanje, za invalidnino in bolniške blagajne so plačevali na mesec po 50 do 60 frankov. Kdor dela v kakem francoskem podjetju 15 let, ima pravico do znetnega znižanja vseh obveznih prispevkov. Na leto plačuje le po 6 frankov, po 55 letu starosti pa ima pravico zahtevati pokojnino. Če pomislimo, koliko stotisočev inozemskih delavcev je plačevalo po 5, 10 in še več let prispevke v razne sklade, si lahko predstavljamo, kolike dobičke so imele te ustanove od tujih delavcev, ki se vračajo zdaj v svojo staro domovino. Nekateri slovenski rudarji so delali v Franciji že toliko let, da so se zanašali na skromno pokojnino. Vse te nade jim je porušilo brezobzirno izvajanje zakona o inozemskih delavcih.

KINO UNION
TELEFON ŠT. 22-21

Danes ob 16., 19.15 in 21.15

NE ZAMUDITE!

ZADNJKRAT

LUIS TRENKER

Izgubljeni sin

Film, ki je osvojil vse. Film plantin, zimskega sporta, poguma, domovinske lepote.

Predpredaja vstopice od 11 — 12.30 in od 15. ure dalje.

Jutri: DEVICA ORLEANSKA
Angela Zalokar

Okrožne strelske tekme v Mariboru

Maribor, 28. oktobra. V soboto popoldne in včeraj ves dan so se vršile spominske strelske tekme generala Putnikovića, ki jih je priredilo mariborsko okrožje strelskih druženj. Prisrčne besede je spregovoril ob otvoritvi tekem, ki so se jih udeležile po svojih delegatih skoraj vse strelske družine mariborskega okrožja, okrožni podpredsednik dr. M. Vauhnik. Vsega skupaj je bilo oddanih 5280 strelcov. Podrobni rezultati so bili naslednji:

Na tarči generala Putnikovića (zmagovalni tarči) je dobil prvo nagrado Stanko Terčelj, St. Jurij ob Pesnici, 193 točk, drugo Vračko Josip, St. Jurij, 190 točk, tretjo Maslu Alfonz, Ptuj, 171 točk, četrto Višnjar Josip, Konjice, 155 točk in peto Paskolo Lojze, Svečina, 134 točk. Na tarči Maribor je dobil prvo nagrado Dušan Hinič, Maribor, drugo Vračko Josip, St. Jurij, tretjo Bajo Stanešič, polkovnik, četrto Robert Vukmanič, Maribor, peto Terčelj Stanko, Sv. Jurij, šesto Ma silu Alfonz, Ptuj. Na tarči Pohorje je dobil prvo nagrado Hinič, Tezno, drugo Paskalo, Svečina, tretjo Gartner, Svečina, četrto Višnjar, Konjice, peto Lovrenčič, Sv. Jurij, šesto Dreisibner, Svečina, sedmo Dominik, Ljutomer, in osmo Luknar, Tezno. Na utejni tarči je dobil prvo nagrado Volkof Mihajlo, Maribor, drugo Marija Luknarjeva, Tezno.

Na damski tarči je dobila prvo nagrado državna prvakinja ga. Vukmaničeva, Maribor, drugo nagrado ga. Terčeljeva Sv. Jurij, tretjo ga. Robičeva, Maribor. Na vojaški tarči, na kateri je bila zelo ostra bitka za nagrade, je dobil 1. nagrado Rož Konrad, narednik-vodnik, drugo Zivkovič, narednik tretjo Tanič, podnarednik, Ptuj, četrto naš znani garnizionar podpolkovnik Marko Nikolič. Na tarči »Napredek« (mladinski tarči) je odnesel prvo darilo Drago Vukmanič, drugo darilo Vido Mihorkova, tretje darilo Milan Vukmanič. Na meddržinski tarči, na kateri so tekmovali strelske družine Sv. Jurij ob Pesnici, Svečina, Tezno, Ljutomer, Radvanje, Leskovec, Ptuj, Slov. Bistrica itd. za prehodni pokal mariborske občine, je tudi tokrat odnesla vrla šentjurska družina pokal, ki bo sedaj pa ostal po trikratni zmagi za vedno v St. Jurju ob Pesnici.

Po tekmovalju, ki se je zaključilo ob mraku, je sledila v Mariborskem dvoru razdelitev nagrad. Sledil je prijateljski večer, pri katerem so se s prisrčnimi besedami poslovili od priljubljenega polkovnika Bajke Stanešiča, ki je odšel danes zvečer na svoje novo službeno mesto, dr. Vauhnik za okrožni odbor, ravnatelj Sterger za mestni odbor, Terčelj za šentjursko in Luknar za tezensko strelsko družino.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti jutraj na prazen želodec čašo

prirodno **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje št. br. 15.485 od 28. V. 1933.

Nova cerkev na Kodeljevem

Kodeljevo je lep del mesta Ljubljane in se zaradi zdrave lege in ugodnih terenskih prilik hitro širi. Od nekdanjih travnikov barona Codeljaja je le še malo nezazidane ga. Da je novemu mestnemu predelu potrebna tudi primerno velika cerkev, je umljivo, posebno ker je do cerkve sv. Petra precej daleč, kapela v salezijanskem mladinskem domu pa nikakor ne more zadostiti, ker je bila pred 11 leti zgrajena le za zavodne gojence.

Cerkev zidajo Salezijanci na svojem zemljišču in sicer na vogalu cest Ob Ljubljani in Ob mladinskem domu, tako da bo liturgično pravilno obrnjena na vzhod. Pred cerkvijo je prostrana predveža na stebrih iz katere je tudi dostop v bodočo župnišče. Cerkevni prostor je trokotniški in 26x26 m velik. Prostora bo tukaj za 600 sedežev in 1000 stojšč. Levo prezbiterija je priključena velika zavodna kapela s 500 sedeži, tako da sta na veliki oltar navzani prav za prav dve cerkveni dvorani. Med novo cerkvijo in obstoječim za-

vodom bo zgrajen nov vhod v celotni organizem, na katerega bo navezana tudi 36 x 9 m velika zaprta igralna lopa pod pritličja, kjer se bodo gojenci doma igrali ob slabem vremenu. Ta prostor je dosegljiv neposredno iz nižje ležečega igrišča in bo zraven in ves solčen.

Zanimiva je zasnova višin v cerkvenem prostoru, ki je tako urejen, da je desna severna ladja nizka, leva južna pa visoka. Slednja bo imela velika okna, da bo cerkev svetla in solčna ter dobro zavarovana pred mrzlimi vetrovi.

Arhitektura notranjosti bo enostavna, učinkovita bo le z lepimi barvnimi ometi, brušenim umetnim kamnom, polihromiranim lesenim stropom ter slikanimi oltari. Zunanost bo monumentalna in bo s svojimi 40 m visokim stolpom mogočeno nadkrijevati na daleč vso svojo okolico. Načrte za to lepo stavbo, ki bo v okras vsej Ljubljani, je izdelal zavodni arhitekt inž. Herman Hus, ki zamažuje tudi na tem področju že velike uspehe.

velika steklenica Din. 65.—
srednja : : 35.—
mala : : 22.—

Obisk uglednega znanstvenika

Ljubljana, 28. oktobra.

V predavateljski mineraloškega inštituta ljubljanske univerze bo predaval v sredo 30. t. m. ob 18. slovenski rojak g. dr. ing. h. c. Mirko Rož, ravnatelj švicarskega zavoda za preiskavo materiala in profesor tehnične visoke šole v Zürichu o temi: Trdnost in deformacije zvarjenih konstrukcij. Predavanje bodo ponazorili številni diagrami in slike. Udruženje za preiskavo materiala, sekcija Ljubljana, vabi k predavanju vse tovaršne in sploh vse, ki se zanimajo za ta aktualni predmet.

G. prof. dr. ing. Rož je sin slovenskih staršev. Njegova še živeča mati je Ljubljanka. Njegov oče, rojak iz slovenske Stajerske, je bil tudi inženjer in zgradil je celo vrsto železnic na Hrvaškem in v Srbiji. Nastanil se je naposled v Beogradu. Sin Mirka, naš odlični gost, se je rodil v Zagrebu, vzgojen pa je bil v Beogradu, kjer je študiral na tehnični fakulteti. Tehnične studije je dovršil v Hannoveru,

potem pa je deloval pri raznih tvrdkah kot konstruktor za železne konstrukcije v Nemčiji in Švici. Projektiral, zgradil in preiskal je celo vrsto velikih železnih objektov, zlasti na švicarskih železnicah. S svojim temeljitim raziskovalnim delom se je posebno odlikoval v funkciji tajnika Tehnične komisije zveze švicarskih tovarš za mostove in železne konstrukcije. Zaradi obsežnega znanstvenega dela je bil leta 1924 izvoljen za rednega profesorja tehnične visoke šole v Zürichu in za direktorja švicarskega zavoda za preiskavo materiala. Prednika na tem zavodu sta mu bila odlična znanstvenika prof. ing. Tetmajer in prof. dr. Schüle.

Kot generalni tajnik mednarodnega združenja za preiskavo materiala ima g. prof. dr. ing. Rož stalne stike z enakimi združenji v posameznih državah. Pravkar je dovršil studijsko potovanje po jugovzhodni Evropi. Predaval je v Atenah, Beogradu in Zagrebu, v sredo pa bo v Ljubljani posvetil zelo aktualno predavanje naši strokovni javnosti.

Celje hoče biti turistično mesto

Celje, 28. oktobra.

Olepševalno in tujsko-prometno društvo v Celju in posebej tudi mestna občina sta predlagala kr. banski upravi, da bi se tudi mesto Celje s kraji Bregom, Lavo, Lisicami, Gaberjem in Zavodno ki tvorijo z mestom policijski rajon, ter s krajema Zagradom in Polulami, kjer sta pensiona Stegu in Belaj, uvrstilo med turistične kraje s pravico ugodnosti po 11 železniške tarife. Mesto Celje je že klimatski kraj po zakonu o davčnih in taksih ugodnostih za hotelsko industrijo. Omenjena predloga navajata med drugim:

Mesto Celje velja že od nekdaj za priljubljeno letovišče, ki so ga obiskovali številni inozemci. Tudi v zadnjih letih je obisk inozemcev, zlasti Avstrijcev, razveseljevalo velik. Celje je snažno mesto, ima lep urejen in tlakovane ceste, krasen park ob Savinji, ki se lahko meri z najboljšimi urejenimi nasadi svetovnih kopališč, v neposredni bližini mesta pa so krasni izprehodi skozi gozdove. Največja privlačnost pa je Savinja, ki zaradi naravnih toplih vrelcev doseže poteti 22 do 26 stopinj C. Savinja teče skozi mesto in ga spremlja ob vsej njegovi dolžini. Celje

je tudi središče znanih kopališč: Rogaske Slatine, Dobrne, Laškega in Rimekih Toplic ter izhodišče za Savinjsko in Logarsko dolino.

Pričakujemo, da bo akcija za nujno potrebno in vseskozi utemeljeno uvrstitve Celja med turistične kraje uspeša prav kmalu in v polnem obsegu.

KINO SLOGA

Ljubljanski dvor Telefon 2730

Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri
premiera nepozabnega Ufa filma

BARKAROLA

Pesem iz »Hoffmanovih pripovedk« je postala v čarobni karnevalski noči usodna za dvoje ljubiteljev se mladostni srci!

GUSTAV FRÜHLICH in LIDA BAAROVA

Najnovejši zvočni tehnik s slikami z abesinskega bojišča in proslava padca Aduve v Rimu.

Vstopnice rezervirajte v predprodaji!

Spominska plošča Ivanu Balonu utemeljitelju slovenskega novega vinogradništva

Bizelsko, 27. oktobra

Danes je bila na Bizelskem priredna slovesnost. Po službi božji, ki jo je opravil msgr. dr. Vreže iz Maribora, je bizelski občinski odbor položil venec na grob utemeljitelja slovenskega novega vinogradništva Ivana Balona. Popoldne ob 3. pa so v Stari vasi odkrili spominsko ploščo velikega poborniku slovenskega vinogradništva. K tej priredni slovesnosti so se zbrali na Bizelskem odlični predstavniki našega vinogradništva iz vseh delov naše domovine, saj je zaslужil veliki pokojnik, da se na primeren način, to je s slovesnim odkritjem spominske plošče na njegovem rojstnem domu, počasti in proslavi njegov spomin. Ravnatelj in inšpektor Andrej Zmave v Mariboru je že leta 1929. v »Naših goricah« točno označil Ivana Balona kot pionirja novega slovenskega vinarstva in vinogradništva, ter s tem povsem pravilno ocenil pomen, ki ga ima blagopokojni vinarski konisar Ivan Balon v našem gospodarstvu. Bizelsko je po njem postalo izhodišče tega novega vinogradništva v Sloveniji.

Ivan Balon se je rodil dne 13. februarja 1862. v Stari vasi na Bizelskem. Po maturi, ki jo je napravil na višji realni v Ljubljani, se je podal v Klosterneuburg, kjer je z odličnim uspehom dovršil slovnično in pomološki inštitut. Z vso vnetostjo in gorečnostjo se je lotil praktičnega dela, in sicer najprej na svoji domačiji in graščini v Pišecah. Junija 1887 je stopil v državno službo. Prve državne poskuse nasade je ustanovil na Vibmerjevem posestvu v Halozah. Potem, ko je napravil leta 1888 na Dunaju izpit učne sposobnosti za vinarstvo in sadjarstvo na kmetijskih šolah, ga je

štajerska deželna uprava imenovala za vizorničnega vinarskega komisarja, l. junija 1893 pa za definitivnega deželnega vinarskega komisarja v Gradcu.

Pred svojo smrtjo dne 31. decembra 1897 je ustanovil Balon obsežno deželno nasade v Ptuj. Balonova življenska borba je bila usmerjena proti peronospori, ki jo je smatral še za večjo nesrečo kakor tršno uš. Vzpostavil je slo inogovno podpirane pomoči potrebnih vinogradnikov z dolgoročnimi brezobrestnimi posojili iz deželnih ter državnih sredstev. Po njegovi zastugi je postalo Bizelsko pravo stalno vzorno razstavišče za vse naše vinorodne kraje. Tukaj je tekla zibelka slovenskega novega vinogradništva, Ivana Balona pa označuje g. Andrej Zmave za njegovega očeta in kuma.

V srčni dobroti, neprekinjenem marljivem delovanju za razmah slovenskega vinogradništva ter gorečem domoljubnem duhu se je Ivan Balon ves povžil in žal preuranomahnil.

Ivan Balon pa je bil tudi neustrašen narodnjak, ki je zavedno in odločno pokazal svoje narodno mišljenje. Velike nujne pokojnike je skozi vse življenje stala ob strani njegova skrbna in vzorna življenjska družica gospa Balonova, mati soproge bivšega mestnega predsednika mariborskega dr. Frana Lipolda, gospe Ivanke.

Ob današnjem slavu pa so bili vsi, ki se iz tega ali onega razloga niso mogli udeležiti te slovesnosti kot izraza hvalečnosti velikemu možu, v duhu zbrani na bizelskem pokopališču, kjer počiva veliki pokojnik sredi domačih gor, in ob njegovi rojstni hiši v Stari vasi.

Domače vesti

* Kongres lekarnarjev se je vršil v nedeljo v Dubrovniku in udeležilo se ga je nad 100 delegatov iz vse države. Tajnik združenja je podal obširno poročilo, ki navaja razne težave, s katerimi se mora boriti stan lekarnarjev, ter zahteva tudi reforme pri študijah in pri dosegu lekarnarskega poklica. V državi posluje 1.175 lekarn. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena na merodajnih mestih.

* Prva Jugoslovenka — teolog. Tudi brez političnih pravic so si naše žene utirile pot skozi vse fakultete in v področju vse javne delavnosti. Imamo žene inženjerje, arhitekte, agronome in tudi gozdarje, tudi žene odvetnik, ki ne vejo nenačrtna pojava, nismo pa imeli doslej žene, ki bi bila dovršila teološke študije. Sedaj pa imamo tudi ženo teologa. Na pravoslavni bogoslovni fakulteti v Beogradu je bila dosegla diplomu gđa Vera Ilićeva iz Beograda. Pred njo sta studirali na teološki fakulteti v Beogradu samo dve Rusinji, a je ena nedavno umrla, druga pa se je izselila. Sedaj pa ima teološka fakulteta že 20 slušateljic in tako gospodična Ilićeva kmalu ne bo več edini ženski teolog v naši državi. Bogoslovni študij se je posvetila zaradi tega, ker izhaja iz stare duhovniške rodbine, ne ve pa še, kaj bo počela s svojo teološko diplomu.

* Promovirano bo na ljubljanski univerzi v četrtek 31. t. m. za doktorja prava g. France Zupan iz Novega mesta. Čestitamo.

* Jugoslovski slikar je naslikal abesinski državni grb. V Boki Kotorski preživlja svoja stara leta slikar Anastazij Bocarić, ki je v svoji mladosti mnogo potoval po Orientu in si pridobil kot umetnik velik sloves tudi v Carigradu. Tam se je leta 1904 seznanil z odpotniki abesinskega cesarja Menelika, ki so obiskali turškega sultana. Vodjo abesinske delegacije generala Mašaso je slikar Bocarić portretiral in abesinski general, ki mu je bila slika zelo všeč, je slikarju predlagal, naj bi izvršil osnutke za abesinski državni grb. Osnutki so bili abesinskim odpotnikom všeč, zadovoljni so bili tudi z računom in po Bocarićevih skicah so bili izdelani abesinski grbi, carjev pečat in tudi serija abesinskih znamenj. Slikar je dobil visoko etesinsko odlikovanje, nima pa še do danes poravnane računa. Ko je cesar Menelik umrl, so bile vse terjatve brezuspešne.

BENGALI

* Smrt zaslužnega prosvetnega delavca. V Jagodini je umrl 72letni upokojeni učitelj Stevan Radovanović, ki je bil zaslužen prosvetni delavec ter daleč na okrog znan in čislán pod imenom »Čika Stevac«. V despotovskem srežu je učiteljeval 40 let. Uspešno in požrtvovalno je bilo vedno tudi njegovo izvenšolsko delovanje, najbolj pa je skrbel za izobrazbo kmečke mladine. Priljubljen je bil razne gospodarske težave in spisal je tudi precej navodil za napredne kmetovalce. Kot prostovoljec se je udeležil balkanskih vojen, leta 1915 pa se je z vojsko umaknil preko Albanije in se tudi na tujem požrtvovalno udeleževal pri raznih šolskih težavah.

* Otvoritev prve velike javne knjižnice v Skoplju. V soboto in v nedeljo so v Skoplju praznovali spomin na osvoboditev mesta po zmagovalnih bitkah balkanske vojne 26. oktobra 1912. To slavlje je bilo združeno z otvoritvijo velike mestne javne knjižnice, ki je prebivalstvu velikega Skoplja zelo potrebna.

* Vrnitev dalmatinskih delavcev iz Eritreje. Pred nekaj dnevi se je, kakor znano, vrnilo v Split nekaj italijanskih opantov, ki so delali v Eritreji. Sedaj so se vrnili še ostali, razen dveh, ki sta se menda privadila na neugodne klimatične razmere. Ti Dalmatinci, ki so se sedaj vrnili, so delali v Asmari in zaslužili so po 30 lir na dan, dokler niso omagali.

* Trgatev na otoku Visu je pred zaključkom in letošnja letina zaradi pobeze in deloma tudi toče po količini za 30 do 40 odstotkov manjša od normalnega pridelka, zaradi ugodnega vremena med trgatvijo pa je pridelkec po kakovosti dosegel rekord. Sladkost mošta je od 20 do 25 stopinj sladkorja. Vinogradniška zadruga na Visu sporoča, da je vino zgodnjih vrst trsa že pripravljeno za promet (14 do 15 stopinj alkohola) za ceno od 3 do 3.50 Din za liter v kletah producentov.

* Sveže jagode z bosanskih hribov nam je poslal g. Matija Opara, Lep Sipek jih je nabral na hribu Ranjen, 1376 m nadmorske višine, nedaleč od starodavnega zgodovinskega mesta Goražde v Bosni. Sipek lepah jagod je odposlal v soboto ter nam sporočil, da je bilo do tedaj po bosanskih hribovih pravcaro poletno vreme. Jagode so v nenavadno topli jeseni drugje zelo obilno obrodile. Nenavadnemu pojavu pripisujejo ljudje suho in ostro zimo.

* Nove poplave Strumice. Pred nekaj dnevi, ko je tudi pri nas močno deževalo, so besnele orkanske nevihte z nalivi okrog Strumice in dalje proti jugu. Hude poplave so bile tedaj tudi na bolgarski strani. V soboto in nedeljo pa je zadela Strumica in okolice nova vremenska neizgoda. Plohe so bile tako močne, da se je vodovje razlilo po ulicah ter poplavlilo in poškodovalo mnoge hiše. Človeških žrtev ni bilo, ker je neurje divjalo podnevi. V okolici Strumice je še vedno pod vodo vas Kukliš.

* Knjige, ki jih ne bi smeli pogrešati v nobeni slovenski sprejemnici. Med te spadajo brez dvoma Jakopičev zbornik. Album slovenskih književnikov. Cankarjev zbornik in Juhov zbornik Otona Zupaniča. Ta reprezentativna dela so trajne vrednosti. V Jakopičevem zborniku najdete največjega sodobnega slikarja Slovenec v besedi in sliki. Album slovenskih književnikov Vam omogoča neposredni stik z zunanjimi liki, ki so ustvarjali slovensko dušo in slovensko kulturo. Cankarjev in Zupaničev zbornik pa posvečata tema dvema vrhovoma slovenske besede in književnosti strani, ki so trajne vrednosti. Pokažite tuiou s temi knjigami bogastvo našega domačega duhovnega življenja. Vrzite iz svojih sprejemnic tuje brezpomembne navlake in preskrbite si ta dela, ki so tudi po svoji zunanji opremljenosti okras Vaših sprejemnic in s tem Vas samih Tiskovna zadruga Vam vrhuteča da te knjige z izdatnim plačilnim olajšavami.

* Za združitve dveh frakcij ruske pravoslavne cerkve v emigraciji. Na povabilo patrijarha Varnave sta prispela v Sremske Karlovice ruska metropolita Evlogij, ki živi stalno v Parizu, in Neofit iz Amerike. Oba sta predstavnika posebne frakcije ruske pravoslavne cerkve. Druga frakcija, ki jo vodi metropolit Antonije, pa ima baš sedaj v Sremskih Karlovcih zborovanje svojih dostojanstvenikov. Do sestanka vseh treh metropolitov pričakujejo pomirjenje obeh cerkvenih frakcij.

* Proti preselitvi železniške direkcije iz Subotice. Subotička mestna občina je sporazumno z različnimi ustanovami in organizacijami uveljavila akcijo proti preselitvi železniške direkcije. Te dni je bilo veliko zborovanje v mestni posvetovalnici in izdelan je bil osnutek spomenice, ki jo bo velika deputacija osebno izročila predsedniku vlade. Mestna občina, kakor tudi vse narodne in gospodarske organizacije smatrajo preselitev železniške direkcije za veliko zlo. V primeru preselitve bi odšlo iz Subotice blizu 6.000 železniških uslužbencev, kar bi zelo škodovalo ne samo gospodarskim, temveč tudi nacionalnim interesom Subotice, ki leži na meji ter ima med svojim prebivalstvom veliko število pripadnikov narodnih manjšin.

* Dijaki zaposleni pri pogozdovanju Trebevića. V Sarajevu je bila letos uvedena uspešna akcija za pogozdovanje velikih goščav okrog mesta na obronkih Trebevića. Pri tej akciji pomagajo tudi dijaki sarajevskih šol in je doslej okrog 4.000 srednješolcev zasadilo že okrog 30.000 iglastih dreves. Če akcija ne bo zastala, bodo v 8 do 10 letih lepi gozdički pokrili goščave okrog Sarajeva.

* O zboljanju prometa na progi Užice — Sarajevo je razpravljala pri železniški direkciji v Sarajevu konferenca, katere so se udeležili tudi predstavniki gospodarskih in tujsko-prometnih združenj iz vsega področja te proge. Stavljen je bil predlog, naj bi se na tej progi uvedli motorni vlaki. Ta del proge vodi skozi kraje velikih prirodnih lepot in zanimivosti ter bi zboljanje prometa z motornimi vlaki v veliki meri služilo napredku turizma. Proga, kakršna je doslej, utrjuje potnike v toliki meri, da ne morejo občudovati prirodnih lepot. Motorni vlaki bi dvignili na eni strani udobnost vožnje, na drugi strani pa bi pot od Sarajeva v Beograd v toliki meri skrajšali, da bi bilo potovanje preko Užice v Beograd dosti hitreje kakor pa preko Broda.

* Redukcije v bolnišnicah je, kakor znano, izvedla uprava primorske banovine. V bolnišnici v Šiteniku je ukinjenih do 75 odstotkov bolniških postelj in, ko je uredba stopila v veljavo, so odpuščili iz bolnišnice okrog 200 bolnikov. Število postelj pa so zmanjšali tudi v bolnišnici v Zemuniku. Prej je bilo tam 60, zdaj pa bo samo 12 postelj. Nova bolnišnica v Biogradu je imela projektiranih 150 bolniških postelj, imela pa jih bo po novi uredbi samo okrog 50. Kakor se zatrjuje, bodo redukcije v teh treh bolnišnicah nadomestene z razširjenjem bolnišnice v Kninu. Proti redukcijam so bili vloženi protesti.

BENGALI

* Zupan kot vodja razbojniške tolpe. V banovinski bolnišnici v Kragujevcu je umrl Spasija Novaković, bivši predsednik občine Masloševa, ki je bil najnevarnejši član velike razbojniške tolpe. Razbojnice so po dolgem zasledovanju pred nekaj dnevi v Topoli razkrinkali in zajeli orožniki. Ko so prišli orožniki v Masloševu, da bi zaprli tudi občinskega predsednika Novakovića, se je ta, videč, da ni rešitve, v samomorilnem namenu hudo ranil z velikim kuhinjskim nožem. Ranam je sedaj podlegel v bolnišnici. Novakovića so vsi zajeti razbojniki označili kot svojega organizatorja in poglavarja.

* Iz zagrebške kriminalne kronike. Zagreb, ki ima blizu četrt milijona prebivalcev, se k sreči v pogledu kriminalitete ne more meriti s tako velikimi mesti evropskega zapada ali Amerike. Velikih zamotnih zločinov že dolgo ni bilo, pač pa beleži kriminalna kronika precejšnje število ubojev, ki so pa večinoma nastali v preprih. Največ kriminalnih tipov se bavi s tatvinami in z vlomii, ki se izvršujejo sicer z modernim orodjem, a na način in v obsegu kakor pred desetletji. Značilen pojav so fignirani vlomii, ki skušajo oškodovati razne zavarovalne družbe. Mnoge fignirane vlomii so razkrinkali že sami profesionalni vlomilci, ki ne pustijo, da bi jim kdo kvaril posla. Večkrat se zgodi, da prijavi žrtev kakor vloga ali tatvine veliko večjo škodo, policija pa se lahko zanese, da bo dobila od vlomilcev samih podatke o pravi škodi. Letos je policija zajela že nekaj vlomilskih družin, ki so bile sicer zelo spretna, a niso dosegle posebnega uspeha, ker so blagajne mnogih trgovcev in obrtnikov vedno prazne. Trgovci imajo celo navado, da pustijo svoje blaginje čez noč široko odprte, da vlomilec takoj vidi, kakšen je položaj, in da se ne loti nepotrebnega dela.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo

* Ena srce — ena radenska!

Iz Ljubljane

* Matevž Hartman na Visokem. Iz Poljan nam pišejo: V posmrtnici za pokojnim Matevžem Hartmanom, gospodarjem pri Pivovcu, je bilo opisano, kako je izkušeni mož v mladih letih potoval. Po vrnitvi v domovino je bil več let v službi na Visokem pri zadnjem Visočanu Kalanu, ki je umrl tragično smrti l. 1882. Od davnih časov je bila pri Kalanovih na Visokem gostilna. Slovca je daleč na okrog. Poletni čas, posebno ob nedeljah in praznikih, je semkaj prihajala gospoda, predvsem iz Škofje Loke, pa tudi od drugod. Saj Kalanovi so imeli daleč naokrog razpredeno sorodstvo in to po samih uglednih hišah. Ob takih prilikah je pokojni Matevž pomagal pri postrežbi pa tudi sicer se je znal spretno zasukaati. Po smrti gospodarja se je govorilo, da utegne Matevž Hartman postati Visočan. Govorilo se je, da mu mlada vdova ni naklonjena. Vendar se je drugače obrnilo. Matevž ni postal Visočan, marveč je kmalu zapustil Visoko in se preselil v Kranj. Izkušeno se je tu lotil gostilniške obrti, prevzel je Staro pošto. Spomine na Visoko pa je ohranil v življenju in je o tem

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21—24

Danes ob 4., 7¼ in 9¼ uri

PREMIERA

največjega francoskega velofilma

VRTINEC

(REMOUS)

Film o človeku, ki je postal vsled nesreče onespobilen za zakon

BOGATO DOPOLNILLO.

rad pripovedoval Poljancem, ki so se ob pobodih v Ljubljano seveda redno ustavljali pri Pivovcu.

— Prošnja železniški direkciji. Z 28. t. m. je železniška direkcija ukinila potniški lokalni vlak (rezervo), ki je ob 14.45 vezal Zalog za Ljubljano. Uvedla pa je vlak, ki odhaja iz Zaloga že ob 12.58. Z istim dnem je zaradi znižanja železniške tarife ukinjen tudi vsak avtobusni promet med Zalomom, odnosno Zg. Kašljem in Ljubljano. Tako so hudo prizadeti državni in javni uslužbenici, ki se dnevno vozijo gopodne h kosilu, odnosno v dežurno službo. S to ukinjivjo nimajo več primerne zveze z Ljubljano. Novi vlak ob 12.58 in redni potniški vlak ob 13.30 nista prikladna, ker stanuje mnogo uslužbencev precej daleč od postaje v Zalogu in D. M. v Polju ter jim ni mogoče pravočasno doseči teh dveh vlakov. Od 13.30 do 18. ni za Ljubljano nobenega vlaka in tudi nobenega avtobusa, od 12.58 do 13.30 pa sta kar po vrsti dva vlaka. Ukinjeni vlak ob 14.45 je bil vedno dobro frekventiran. Ker je imel dobro zvezo s popoldanskim vlakom na Gorenjsko, so se ga posluževali tudi turisti, smučarji in izletniki ob sobotah in nedeljah. Vsak dan pa so se ga posluževali sploh vsi, ki so imeli opravke v mestu. Železniška direkcija bi vsem ustregla, če bi ukinjeni vlak spet uvedla v dnevni vozni red z odhodom iz Zaloga med 15. in 16. uro.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠKIFI

TELEFON 33-87

TRUDE MARLEN IN PAVLA

RICHTER v veseli burki

Če žene stavkajo

2 URI SMEHA!

V dopolnilno Foxov zvočni tednik in črtana šaloigra. — Predstave v torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri.

Pride:

MASKARADA — Paula Vesely.

— Osmošolci l. državne gimnazije v Ljubljani so darovali Dijaškemu podpor-nemu društvu na gimnaziji znesek 200 Din namesto venca umrlemu sošolcu Kopitarju Bogomiru.

— Uprava Hubadove župe vabi vse ljubljanske moške zbere k sodelovanju skupnega nastopa na pokopališču v petek, 1. novembra (Vsi sveti) točno ob 15. Izvajale se bodo žalostinke: Poljana toži. Usliši nas, Gospod, Blagor mu; na vojaških grobovih pa: Vigred in »Oj Dobrodo«. Skupna pevska vaja bo v petek, 1. novembra točno ob 10. dopoldne v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Note prinesite seboj! Ker bo obenem tudi počastitev spomina skladatelja Davorina Jenka, vabimo k čim številnejši udeležbi vse ljubljanske pevce. — Uprava.

— Film ZKD nam pokaže filmsko vedelo »Atlantiki«, ki je verna slika katastrofe Titanika. Prva predstava bo v četrtek ob 14. Vstopnina od 3.50 do 6.50.

BENGALI

— Spored koncerta slovenske moderne glasbe, ki bo v ponedeljek dne 4. novembra ob 20. v Hubadovi pevski dvorani. 1.) Sturm: Mala suita za klavir, igra dr. Svara. 2.) Osterc: »Trojka« in »Sonce v zvezdah«, Svara: »Kako je Tebi, Marija? Poje gđ. Korenčanova. 3.) Leskovic: Sonata za čelo in klavir. Igrata Leskovic in Lipovšek. 4.) Osterc: Procesija in Svara: Brodnik. Poje Bernot—Golobova. 5.) Osterc: Tri skladbe za violino in klavir, Svara: Sonata za violino in klavir. Igra Vida Hribar—Jerajeva, pri klavirju dr. Svara. Sedeži po 10, stojališča po 5 Din. so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

— Predavanje SPD. Prihodnje predavanje SPD bo v petek 8. novembra t. l. v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. prof. Petkovšek o planski flori. Predavanje bo spremljalo okrog 100 diaprojektivov.

— Ne pozabite, da bo »Bengalic« največja senzacija sezone. To je velofil, kakršnega komaj vsaki 10 let enkrat vidimo. Ni samo umetnina svoje vrste, marveč izvanredno mogočna tvorba, ki prevzame vsakogar.

— Nezgoda na cesti v Stožicah. Iz Ljubljane proti Ježici se je popoldne peljala na enovprežnem zapravlječku zajetna kmetica in za njo je v kurniku čepela lena svinjka. Pridirjal je po cesti za vozom nek motokiclist na elegantnem novem vozilu. Pri Stožicah je hotel kmetico prehiteti, dajal je signale, kar pa je kmetica samo zmedlo, da je pognala konjčka zdej sem, zdaj tja in že je bila nesreča tu. Motokiclist je treščil zadaj v levo stran voza, konj se je spoddaknil na kolena, kmetica se je prevrnila v prah. Motokiclist je pravočasno odskočil, zato pa je trčkelj pokalal hude rane: guma razbita, obroč kolosa nalomljen, vilice pohabljen. Orožnik je bil kmalu na mestu in kmetica, ki si je otepal prah, je hitro izpovedala svojo prvo zahtev: »Več ko tisoč Din terjam za strah!« Seveda je takoj nato tudi motokiclist dal zapisati, da zahteva odškodnino za pokvarjeno vozilo, trdeč, da je zgolj kmetica bila kriva nesreče. Orožnik je vse to zapisal, meneč: »Še sreča, da se je tako gladko izteklo!«

— Redna plesna vaja JNAD Jadrana bo v četrtek točno ob 20. v veliki dvorani Kazine, igra »Ronny—Jazze«.

Točno plačaj »Jutro« naročnino Varuj svojem zavarovalnino

Iz Celja

— Odbor za spomenik Viteškemu kraju v Celju je objavil proglas: Nedavno se je obhajal vsepoved v domovini spomenika na strašno nearečo, ko smo izgubili našega kralja Aleksandra I. Storiši smo sile, da mu postavimo spomenik; od našega sklepa ne smemo in ne moremo odstopiti. Bila bi sramota. Priznati moramo, da so mnoga društva in posamezne osebe že po svojih močeh prispevale, nekatere osebe in podjetja s prav lepimi prispevki, ki so bili itak objavljeni. Je pa tudi še mnogo teh, ki se do danes še niso odzvili, društva, posamezniki, ki bi lahko dali pa niso še dali ničesar. Med darovalci so revni delavci, učenci na osnovnih šolah, siromaki, invalidi, ki so dajali kolikor so mogli, po 1, 2, 3 Din. Nerazumljivo je da jih še vedno mnogo stoji ob strani in se ne zaveda svoje dolžnosti. Lepo je, da se spominjamo v mislih blago, pokojnega kralja, hvalevredem je spomin na njegova velika dela in tragično smrt. Lepe so besede, ki so bile govorjene in se še govorijo v ta spomin; ganile so marsi, koga in ga spet opozorile na to, na kar ne sme nikdo od nas nikdar pozabiti. A nad vse so dejanja. V dejanju pokažemo, da hočemo tudi doprinesiti vsaj majhno žrtev in na ta način izraziti svojo veliko hvaležnost in spoštovanje do blagopokojnega kralja.

— Davčni odbor za odmero pridobnine za območje mestne občine bo zasedal od 7. do 23. novembra pri davčni upravi v Celju.

— Gramženje občinskih cest. Mestna občina bo dala to jesen posrži naslednje občinske ceste z gramozom: Lava—Babno, Medlog—Lopata, Ostrožno—Medlog, Ostrožno—Lokrovec, Cesta na Dobravo, cesta na pokopališče Lokrovec—Dobrava, hudinja kapela — Zg. Hudinja, Lastni dom—Zavodna — apnenik v Pečovniku, apnenik—Pristava, Golcer—Almoslehner — žumer, cesta na Jožefov hrib, tovarna bičevnikov—Mravljak v Zagradu, apnenik—Pečovnik v smeri Celjske koče, Sedlov studenec—Lisec—Petriček, Natek—Levstik, Breg—kapucinski samostan, Belaj—Božičeva kapela, izliv Košnice—Stvarnik—Kač, Stvarnik—Slender, izliv Košnice—meja gornje Košnice, žimnja, kov marof—meja teharske občine. Količina za jesensko posipanje gramozja je 746 kubikov, mestna občina je razpisala od, dajo prevoza.

Zlatorogov TERPENTINOVNO MILO

— S kolom po glavi. Ko so imeli v Škofji vasi gostilniško trgovac grozdja, je nastal med fanti prepri. Neki Konrad je pograbil kol in udaril 26 letnega blapca Pongraca Gomiška neusmiljeno po glavi. Hudo ranjenega Gomiška so prepeljali v bolnišnico.

— Kino Union Danes ob 16.30 in 20.30 vefilim »Smaragdna ogrlica« in zvočni tednik.

Iz Maribora

— Pri proslavi češkoslovaškega narodnega praznika v okviru Češkega kluba v nedeljo zvečer so govorili F. Bureš, ravnatelj Kadunce in učitelj Derly, v katerega režiji se je vzprizorila »Falešna kočica«.

— Dvojni jubilej »Triglava«. Akademsko starešinsko društvo »Triglavec« v Mariboru je imelo v nedeljo izredni občni zbor, na katerem je razpravljalo o proslavi 60 letnice akademskega društva »Triglavec« in 25 letnice svojega lastnega obstanka. Dne 15. decembra t. l. poteče namreč 60 let, odkar je bilo v Gradcu ustanovljeno akademsko tehnično društvo »Triglavec« in 25 let, kar je bila ustanovljena istotam starešinska zveza bivših članov akademskega društva »Triglavec«. Sprito težke gospodarske depresije in ravno kar izvršene redukcije uradniških plač je prišel občni zbor do zaključka, da ne kaže praznovati letošnjega jubileja v istem obsegu kakor 50 letnico. V soboto 14. decembra zvečer bo v Mariboru jubilejno zborovanje in v zvezi s tem družabni večer vseh Triglavčanov in njih družin.

— Važno obrtno zborovanje, ki ga je sklical tukajšnji okrožni odbor obrtniških združenj, je bilo v nedeljo dopoldne v društvenih prostorih. Navzočna sta bila tudi gg. Zdravce kot zastopnik zbornice TOI in obrtni referent dr. Senkovič. Otvoritveno poročilo je podal zaslužni predsednik okrožnega odbora g. Bureš. Sledilo je tajniško poročilo g. Novaka in blagajniško poročilo g. Ivana Horvata. Mariborski okrožni odbor šteje 47 združenj in štejejo v članstvo združenja 5391 članov, ki zaposlujejo 2471 pomočnikov in 1515 vajencev. Razposlanih je bilo več okrožnic, pisarna je prejela 840 dopisov, odposlala pa 2175. Razhodki izkazujejo 98.212,70 dinarjev, dohodki 98.993,65 dinarjev. Imetje 38.568,20 Din, dolgov 18.392 Din. Sledilo je poročilo g. Krajčerja o »Obrtniskem tednu«. Pri slučajnostih so živahno posegli v debato delegati poedinih obrtniških združenj iz vseh srezov severnega dela naše banovine in so k vprašanju prešli obrtniških vprašanj spregovorili med drugim gg. Sukrič iz Murske Sobote, Ambrož iz Rogoznice pri Ptuj, Šabeder iz Tezna ter Vahter in Novak iz Maribora.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., 7. in 9¼ uri

DVE URI SMEHA

Stan. in Olio nerazdružljiva v filmu

VSE ZA DENAR

Smeš! Sala! Smeš!

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

— Gledališke novice. Emil Kralj, eden od prvakov ljubljanske drame, gostuje v četrtek kot Tartuffe. — Peter Malec študira Rostandovo »Vest«. — V nedeljo 3. novembra bo prva letošnja operna premiera Straussove »Beneške noče« v Poveltovi režiji.

— Sedaj pa ne bo v Mariboru nič neznanega. V založbi tukajšnje Tiskovne zadruge je izšel po dveletnih pripravah mariborski adresar, kakršnega doslej nismo imeli. Novi adresar vsebuje podatke o vsem potrebnem.

— Na sadnem sejmu v Mariboru je videti tudi poučen izkaz sadnega drevja v naši banovini. V smislu tega izkaza je v naši banovini vsega skupaj 1.919.138 mladit sadnih dreves, med katerimi prevladujejo jablane (973.936), ter 4.273.752 rodnih dreves, med katerimi zopet prevladujejo jablane, katerih je 2.212.234.

— Požarni alarm v Studencih je bil v nedeljo dopoldne. Požarni objekt velikih jesenskih gasilskih vaj je bila Frankova hiša na Aleksandrovi cesti. Studenski gasilci so tudi to pot izkazali visoko stopnjo tehnične izvežbanosti.

— Radi suma reparskega umora, je bil izročen sodišču 51 letni delavec in mali posestnik Aleksander Perš iz Petrovcv. Aretirani Perš je set skrivnostno izginuloga 73 letnega posestnika Korošca in slej ko prej taji vsako krivdo.

— Smrtonosni zabadlji. V splošni bolnišnici je podlegel ranam, ki so mu jih prizadeli fantje od Sv. Marjete ob Pesnici, 24 letni posestniški sin Jožef Kurnik. Pokopali ga bodo danes po izvršeni obdukcijski in šmarjškem pokopališču. Krivce zasledujejo.

Iz Trboveja

— Številni noviči. Kakor lani, botočila, tos na dan Vseh svetih CMD pobrala pred vhod na pokopališče številni noviči. Naj bi ne bilo nikogar ki bi se na ta pokopališču posvečeni praznik ne spomnili tudi naših bednih bratov v tujini, ki bodo, če jim ne bomo pomagali in jih ne podpirali v njihovi obupni borbi za obstanek, umrli počasne narodne smrti. Zato je naša sveta narodna dolžnost, da podpiramo CMD, ki je naša največja narodna obrambna organizacija.

Zakaj godrja njegova gospodinja?

Zato, ker snovi, ki jih z znojem izloča koža, posebno trdno prilepijo nesnago na perilo. Toda čemu jeza? Saj Zlatorogovo terpentinovno milo s svojo obilo in gosto peno z lahkoto razkroji vsako, pa tudi to nesnago. Perilo je po pranju kakor novo, snežno belo in duhteče.

Iz Ptuj

— Krajevni odbor »Jadranske stražec« priredi 9. novembra ob 18. uri v prosvetni dvorani »Mladike« v spomin, ko so prvič zaplapolale na bivših avstro-ogrskih ladjah jugoslovenske zastave, dan Jadranske straže. Na sporedu je predavanje, recitacije in petje. Vstop prost! Vsa društva se naprošajo, da na ta dan ne prirejajo kakih drugih prireditev.

— Odbor društva hišnih posestnikov za Ptuj in okolico je izdal na vse hišne posestnike v Ptuj in okolici apel, da zaradi občutnega znižanja prejemkov vseh javnih nameštencev in vpojočenecv najemnine istim primerno znižajo. Nekateri hišni posestniki so najemninom že iz letošnje iniciative znižali najemnino do 10%.

— Vlomna tatvina. Neznani tatovi so vlomili v delavnico barvarja g. Erleca Radotja in odnesli več plaščev, obilek, perila, platno in druge predmete, ki jih je g. Erlec imel od raznih strank na delu. G. Erlec ima nad 5.000 Din škode. Razni vlomii in tatvine, zlasti perila ee v sadnem času zelo množijo. Tatovi so postali še tako predrzni, da tekoreklo izpred očel ukradejo perilo s vrvi, kjer se esli.

— Kino bo predvajal v sredo in četrtek ob 20. uri film »Kontrolor spalnih vozov«. Predigra Paramountov tednik.

Iz življenja na deželi

RADOVLJICA. V soboto 2. novembra ob pol 21. in v nedeljo ob pol 16. otvorili dramski odsek Sokola v Radovljici gledališko sezijo

Na pragu skrivnosti življenja

Kemija življenja in razvoja — Organizmi niso mehanizmi

Kakor smo že kratko poročali, so prisodili letošnjo Nobelovo nagrado za medicino freiburškemu učenjaku prof. Hansu Spemannu. S to podelitvijo je doživel dolgoletno znanstveno delovanje svoje zaslužen priznanje. Spemannova raziskovanja se gibljejo manj v področju prave medicine, kolikor v področju splošne biologije in fiziologije. Spemannova prava stroka je zoologija. Toda specializiral se je za eksperimentalno raziskovanje živalskega razvoja in je tu prodrl do spoznanj, ki so že blizu skrivnosti življenja.

Njegova raziskovanja so pomagala rešiti problem, kako si moramo predstavljati prvi razvoj nekega bitja iz oplojenega jajčeca, torej vprašanje, ki mu je danes namenjena posebna panoga biologije, ki se imenuje kemija življenja in razvoja.

Odgovoriti je bilo pred vsem na vprašanje, da-li so v jajčecu poznejši organi že pripravljeni ali pa nastajajo na novo z nastajanjem organizma. To temeljno vprašanje je reševal Spemann s povsem novostnimi eksperimenti. Izrezal je n. pr. iz mladih klic dvočrtnih na različnih mestih majhne koščke in jih presadil na druga mesta enakih, pozneje tudi različnih klic. Na ta način je prišel n. pr. košček klice, iz katerega bi se z normalnim razvojem dolžnega bitja tvorili možgani, na kraj bodoče hrbtnice kože živali, na katero ga je bil presadil. Tu je nastala iz materije, ki ji je bilo prvotno določeno, da se razvije v možgane, čisto navadna hrbtna koža. Nasprotno je Spemann z ustreznimi presaditvami lahko dosegel, da so iz tkiva, ki bi se moralo razviti v kožo, nastali možgani, obisti ali oči! To je bilo posebno dobro opazovano, če je n. pr. košček iz klice bodočega barvnatega krkna presadil v klico bodočega krkna, ki je bil na določenem mestu brezbarven. Drugače popolnoma normalna koža na operacijskem

mestu se je potem v natančno omejenem delu odražala temno od svetle okolice.

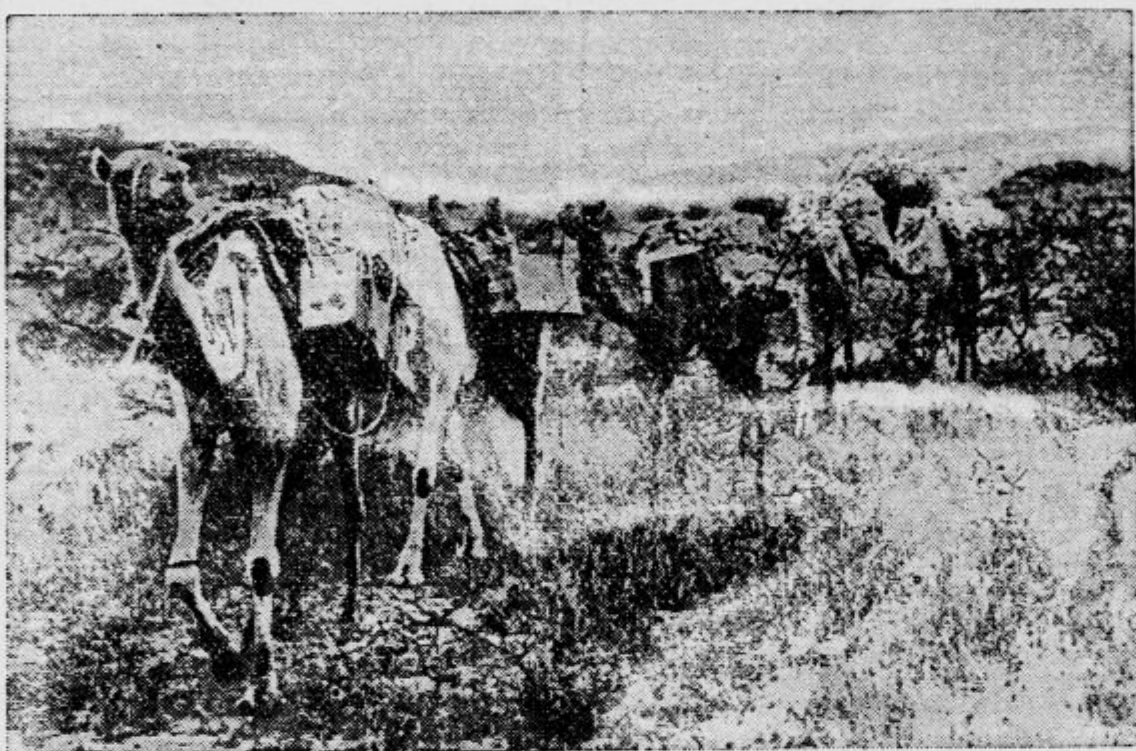
Kakor rečeno, pa je delal prof. Spemann slične poskuse tudi s tkivom medsebojno popolnoma različnih živalskih vrst. Tako je presadil n. pr. košček kličnega tkiva žabe v bodoči ustni del krkna. Ličinke krkonov imajo, kakor znano, majhne zobčke, pa glavci pa nimajo teh zobcev, temveč roževinasto željust. Bitje, ki je nastalo iz Spemannovega eksperimenta, pa je bilo drugače popolnoma normalna krkon, samo da je imelo namesto zobcev v ustih paglavčev roževinasto željust. Na ta način je dobival prof. Spemann najbolj čudne, kombinirane živalske tvore, ki spominjajo na pošasti iz pravljic in na takšnih eksperimentih je postalo njegovo delo tudi prilično popularno. Seveda pa ni težje njegovega dela v izdelovanju takšnih sšimer, kakor jih imenuje, temveč v spoznanju, da klica živega bitja nikakor ni kakšen stroj, ki bi tekel meha-

nično, temveč živ objekt, katerega razvoj je v kahi sicer določen, ki se pa zna v spreminjajočih okoliščinah prilagoditi in reagirati popolnoma smotreno.

★

Prof. Hans Spemann se je rodil l. 1869, kot sin stuttgartskega založnika in knjigarja. Po gimnazijskih študijah je deloval nekoliko let tudi sam v knjigarniški stroki. Šele v svojem 22. letu je začel študirati medicino in biologijo. Po dokončanem študiju je bil najprvo asistent na zoološkem zavodu v Würzburgu, kjer se je l. 1898, tudi rehabilitiral, deset let pozneje je šel kot profesor na vseučilišče v Rostock, potem je postal drugi ravnatelj znamenitega Zavoda cesarja Viliema za biologijo v Berlinu-Dahlemu l. 1919 pa je prišel kot naslednik znamenitega zoologa Dofleina na vseučilišče v Freiburgu (Breisgau), kjer deluje še danes.

Promet s kamelami skozi Tigre

V provinci Tigre, ki so jo zavojevali Italijani, so pota tako primitivna, da morejo po njih koračiti jedva osvojevalci v kratkem tod zgraditi lepe in gladke ceste

Gnezdo Adigrat

Skupina ilovnatih hiš s ploskimi strehami

Webb Miller, poročevalec United Press pri italijanski severni armadi piše:

Ce človek poišče ime Adigrat z velikimi črkami na zemljevidu, domneva, da je Adigrat neko mesto. V resnici pa je to le skupina sirovo zidanih enonadstropnih ilovnatih hiš s ploskimi strehami. Hiše stoji precej nagosto druga blizu druge, in zavzemajo približno 40 jutrov površine. Kakšnih tri tisoč slabotnih, gologlavih in bosonogih ljudi, pokritih z umazano šamo, z neprijetno masnino lasmi na glavi, ki jih neprestano obklevajo roji muh, živi v tem gnezdu, ki ga nepoznavalci smatrajo za mesto.

Pota so ozka, kamenita in prašna ter imajo vse napake, ki jih morejo imeti poto. Po njih se potikajo napol sestrane kože in kozli, psi in napol nagi otroci s tenkimi nočicami. Najveličastnejše poslopje stoji približno v sredini te siromašne skupine hiš. Posebnost te zgradbe je, da je deloma iz kamna. To je koptiška cerkev, ki se dviga nad druga bivališča, čeprav ni v bistvu nič drugega kakor velik kravji hlev. V notranjšini cerkve sta dva tesna koncentrična hodnika, katerih tla so pokrita z rogoznicami. V sredini cerkve, kamor je zabranjen dostop ženskam, vidiš na tucate sirovih, otroških slik v najprimitivnejših barvah. Slike predstavljajo prizore iz svetega pisma in imajo zelo krvoželjen značaj.

Odkar so Italijani zasedli Adigrat, je bil samo en semenj dan, Semenj se je vršil na praznem in prostem trgu konec vasi. Udeležilo se ga je kakšnih 500 obiskovalcev iz sosednjih naselij. Vlada je strašen živčav, kajti Abesinec ne sklene brez vpitja nobene kupčije.

Moški, ki so prišli na semenj, so prinesli s seboj 30 do 50 let stare puške, ki pa so bile skrbno očiščene. Sploh je puška edina reč, ki ji Abesinec posveča pozornost in jo drži čisto. Na sejmu sem videl tudi nekaj duhovnikov. Ločili so se od seinarjev samo po svojih turbanih in železnem križu. Seinarji so pred njimi poklekovali in poljubovali križ.

Na nekem koncu vasi je poletna rezidenca rasa Gukse. To je edina dvonadstropna hiša v Adigratu. V tej hiši živijo

zdej vojski rasa Gukse, ki so jih Italijani opremili z novo obleko. Ti ljudje še vedno nosijo svoje stare puške japonskega, francoskega, nemškega in belgijskega izvora.

V bližini Adigrata je lepa dolina s travniki, po katerih žubore potoki. Tam se pase živina in se kopajo v stotinah italijanski vojski. Na polju vidi človek večkrat domačine pri mlači na stari način: voli stopajo po žitu, ljudje pa zajemajo zrnje z vevnici in odpihujejo pleve.

Italijani se v Adigratu polagoma urejajo. Na najvišjem griču so postavili Mussolinijevo sliko, v soseskni pa italijanske zastave. Novi gospodarji posvečajo največjo pozornost izboljšanju prometnih zvez. Gradijo ceste, urejajo telefonske napeljave in celo električne vode.

Carjev morilec je zgorel

Avtomobilska nesreča Vladimirja Jakovljeva

V bližini Moskve se je zgodila te dni težka avtomobilska nesreča, pri kateri je vsoj sovjetski uradnik, Vladimir Jakovljev med ostanki svojega razbitega vozila zgorel pri živem telesu. Kakor doznava poljski listi, je ta Jakovljev bilvi funkcionar Čeke, ki se je udeležil umora carjeve družine v Jakaterburgu. To je tretji med carjevimi morilci, ki so umrli nasilne smrti. Poljski listi ne izključujejo možnosti, da je šlo pri tej nesreči za atentat.

Italijani zatirajo suženjstvo

Pripravljajo se ukrepi proti trgovcem s sužnji in osamosvojitve slednjih

Posebni poročevalec »Popok d' Italia« poroča iz Asmare:

Veliko vprašanje, ki se zdaj morajo z njim ukvarjati Italijani v Afriki, je zatiranje suženjstva v Abesiniji. Ta problem je zelo težak, vendar se zdi, da bodo italijanske oblasti z vso strogostjo nastopile proti trgovcem s sužnji. Pretresli bodo vse pravice, ki so jih doslej imeli in ni izključeno, da jim bodo za izgubo sužnjev pri zneli pravico do neke odškodnine v denarju.

Nasprotno pa kanijo sužnjem olajšati

Rdeča jabolka so bolj zdrava

Angleški urad za preiskavo živil je ugotovil, da vsebujejo jabolka z rdečo lupino dvakrat toliko vitaminov nego jabolka z zeleno lupino. Nadalje je ugotovil, da je v jabolčni lupini šestkrat toliko vitamina C kakor v notranjosti. Urad priporoča, da bi se sadje in zelenjava zavijala v jediran papir, ker se na ta način za daljši čas prepreči nastajanje plesni. Za breskve in razne vrste sliv pa ta metoda ni primerna, ker potem ne morejo naknadno dozoreti. Kar se tiče drugih živil, je urad ugotovil, da ostanejo jajca dalj časa sveža, če jih hranimo v zraku, ki vsebuje več ogljikove kisline. Prav tako se tudi slanina drži dosti dalj časa če jo hranimo v ogljikovi kislini.

V prijetnosti bivanja

V pariškem muzeju Grevin so nedavno namestili dve novi osebnosti svetovnega zanimanja zadnjega časa: Italijanskega min. predsednika Mussolinija in abesinskega cesarja Haile Selassieja. Oba sta seveda iz voska

Likamokvas

Dvojniki abesinskega cesarja

Likamokvas je spet eden izmed nešteto nih abesinskih častnih naslovov in funkcij. S to stvarjo je tako-le:

Kdor pride v Abesinijo na mobilizacijsko zbirališče konja ali meza s seboj, se kvalificira za konjenika. Ta abesinska konjenika je včasih za sprednjo stražo, včasih pa tudi za zadnjo stražo, če namreč prekrbovanje čet z živili in vojnimi potrebščinami iz zaledja šepa. V boju se bori tudi abesinska kavalerija peš, Konjenico

spremlja v boj vodno Likamokvas, to je prastara institucija, ki so jo jemenitski Semiti in z njimi Abesinci prevzeli od starih Perzov.

Likamokvas običajno sploh nima posebne čina, vsak preprost vojak, samo da je pokazal v boju svoj pogum, lahko postane to, namreč cesarjev »dvojniki«. Z vsako večjo formacijo stopa Likamokvas v boj. Njegova funkcija je bila v preštarih časih ta, da je obračal sovražnikovo pozornost od vladarja nase, kajti nosil je cesarsko oblečilo. Danes pa daje vojakom iluzijo, da se vladar bori rano ob rami z njimi.

Abesinski vojak lagubi pač kakor menda vsak drugi vojak kaj kmalu svoj pogum, če vidi, da je padel njegov vodja. Če pade Likamokvas, tedaj mu to ne povzroča preglavice, saj ve, da ni padel niti pravi cesar niti vodja. Če pa pade vodja, se vojak tolažijo s tem, da je ostal vsaj Likamokvas v svoji krasni cesarski obleki živ. In končno si reče vsak Amharec, da bo lahko morda tudi sam igral vlogo cesarjevega namestnika, če se bo pogumno boril.

Ras Mulugeta

abesinski vojni minister, je odpotoval te dni na bojišče. Pred odhodom iz prestolnice se je dal slikati v tej slikoviti uniformi abesinskega generalissima

Mati Božja

film boji pomočnica

V Bariju so proslavili te dni 1200-letnico čudodelne slike Matere božje v katedrali in ob tej priloiki so napravili posnetek te slike, ki naj bi ga postavili v asmarski stolnici, da bi italijanske vojske spremljale na poti v zmago. Slika so z velikimi svečanstvi prenesli na krov motorne ladje »Brianteo«. Ob tej priloiki je imel nadškof iz Barija nagovor, v katerem je prosil Devico, naj varuje italijanske vojske. Tudi nadškofa in Ceroni in Cosenzi sta na svoje vernike naslovila patriotična pastirska pisma in govora.

Vedeževalec in neguš

»Daily Telegraph« poroča iz Addis Abebe, da je abesinski cesar svoj nameravani odhod na bojišče vnovič odložil, kakor pripovedujejo, zaradi navsveta, ki mu ga je dal neki vedeževalec. Mož mu je svetoval, naj ne odhane na fronto pred 2. novembrom. To svarilo je vedeževalec baje čital v zvezdah, ki kažejo, da se bo vojna za Abesince le tedaj dobro iztekla, če pojde cesar na bojišče po 2. novembrom. Neguš se je zaradi tega navsveta odločil, da zapusti prestolnico šele po obletnici svojega kronanja. Odpotoval bo v Dessie.

Nungesserjevo letalo so našli?

Po vesteh iz Quebeca so kanadski raziskovalci odkrili v pregozdu 150 km daleč od Edmundstone ostanke razbitega letala. Zaradi tega se je pojavila domneva, da so to morda ostanki aeroplana Nungesserja in Collija, ki sta l. 1927. startala iz Francije k prekomorskemu poletu. O njuni usodi ni bilo slišati nikoli nič sigurnega, zato so domnevali, da je letalo kmalu po startu padlo v morje in se potopilo.

A NEKDOTA

Neki lord je naročil znamenitemu angleškemu slikarju Hogarthu svoj portret. Umetnik ga je naslikal tako, kakor ga je videl, slika je predstavljala zelo erdega človeka. Plemenitaš je ni hotel prevzeti in tudi ne plačati. Po večkratnem brez uspešnem opominu mu je Hogarth končno sporočil, da se lastnik neke menažerije zanima za sliko in da mu jo bo prodal, če lord v treh dneh ne pride ponjo. Lastnik menažerije jo hoče uporabiti kot izvesek, zahteva pa, da bi slikar naslikancu pritaknil še prej in nekoliko drugih malenkost. Še tega dne je poslal lord po sliko, jo plačal in sežgal.

VSAK DAN ENA

»Hej, vi, tam, kam pa bežite z mojimi četelami!« (Judge)

Ali bosta zasedli prestol?

Waleški princ, ki mu je zdaj 41 let, bo, če se ne oženi, v zadnjih 400 letih prvi samski kralj na angleškem prestolu. Zato se na Angleškem mnogo razpravlja, kdo bo zasedel prestol po njem, če ostane brez potomstva. V poštev prihajajo: 1. Yorški vojvoda, ki mu je zdaj 39 let; 2. princesa Elizabeteta (na zgornji sliki), ki ima zdaj 9 let; 3. princesa Margareta-Roza, ki je zdaj 5 let stara (slika spodaj); 4. Gloucesterski vojvoda (zdaj 35 let); 5. Kentski vojvoda (32 let); princesa Mary, edinka angleškega kralja in kraljice (38 let); lord Lascelles (12 let). Če bo imel Gloucesterski vojvoda, ki še ni oženjen, otroke, imajo njegovi potomci prednost pred Kentskim vojvodo in njegovim potomstvom

Pobeg s Hudičevih otokov

S Hudičevih otokov v Francoski Guyani je te dni pobegnilo šest kaznjencev, ki so ušli s čolnom. Po precej dolgi in nevarni morski vožnji so dospeli na otok Trinité blizu Venezuele, izkročili pa se jih je samo pet, ker je šest med vožnjo umrl.

„Mrtvi so maščevani“

Italijanski vojakom, ki so padli pred 39 leti v bitki pri Adui, je odkril te dni italijanski general de Bono (na konju) kamenit spomenik

Kadar kupujete
radio-aparat
posvetite pažnjo temu znaku!
Ta emblem valov in zvezd ima vsaki

Philips-Radio

Kot znak prednjaštva predstavlja rezultat vseh izkušenj, znanja in prednosti, ki jih lahko nudi največja radio industrija sveta, in s čimer je pridobila

MILIJONE ZADOVOLJNIH KUPCEV

ZADOVOLJSTVO IN ZAUPANJE, KI SO JU IZKAZALI TI NEŠTEVILNI ODJEMALCI PHILIPS PREDMETOV, STA NAJBOLJŠA GARANCIJA, DA Z IZBIRO PHILIPS RADIA KUPITE NAJBOLJŠE OD NAJBOLJŠEGA!

Kulturni pregled

Mariborsko kulturno pismo

I.

Ljudska univerza je hrabro nastopila pot v novo sezono, četudi so njen pričetek zagrnili malo obetajoča znamenja. Imeli smo predavanje prof. Baša o geopolitični oznaki slovenskega ozemlja, čigar usodna razbitost in nehomogenost je imela svoje globoke odmeve v naši zgodovini. Prof. Silih je predaval o pedagoških američkih sodobnih Nemčiji, ki so uveljavile načelo asimilacije poedincev v obveznostih in dolžnostih do celote ter načelo selekcije. O naši Prekmurski Krajini je govoril prof. S. Melihar iz Celja, režiser Bratko Kreft pa o praskih gledališčih. V zgoščenih izjavah je Bratko Kreft osredotočil svojo pažnjo na analizo razvoja in teatskega stila predvsem treh praskih gledaliških centrov: realistično Narodno divadlo z mestnim gledališčem na Vinohradih, satirično gledališče »Osvobodenci« z Voskovecem in Werichom ter Burianovo revolucionarno D 35 s prelomnimi tendencami v odrskem stilu ter vseh drugih momentih igre in inscenacije.

II.

Četrta letošnja dramska premiera je bila V. Wernerjeva komedija »Medvedji ples«. V naš slovenski svet je prodrla ime zlasti ob vzporedni njegove »Pravice do greha«. Precejšnja je razdalja njegovega imena do Fr. Langerja, vodilnega predstavnika slovenske čišče komedije. »Medvedji ples« svojevrstna komedija brez duhovitih zapletov ali vsaj povprečne burkavosti. Komedijskega elementa ni mogoče zlepa iztakniti niti v konverzaciji, niti v do zaganjanju, ki prehaja nazaj v tragiko mišnost. Pač pa je precej trivialnih in mestoma celo nezanimivih čenčarij, na katerih oblikuje predvsem prvo dejanje. Vsekakor svojevrstna komedija. V snovno vsebinskem ziru spominja ta Wernerjeva »Medvedji ples« na Feldmanovo »Profesorja Žiža«, ki pa v obdelavi datoka prekaša do Wernerjevo komedijo. Pri izboru ni bilo torej bogve koliko sreče. Glede oblikovne formalne strani in tehnične izgradnje tudi ne nudi ta trojejanica nič posebnega. Pri reševanju režiserskih nalog ni bilo očitno nikakršnih preizkušenj, kakršnih si želi od časa do časa neugna teaterska ambicija. Škoda, da nam niso predstavili kaj boljšega iz sodobne češke dramatizirane literature.

Prvo dejanje prinaša podoba čudaškega samotarja Miroslava Jermana. Ki se v afektu razdraženosti in pod vplivom alkohola Novaka odloči za poroko z barsko plesalko Anny, ki ga pa temeljito oskubi, tako da njegovi lepi prihranki skoro čisto skopnijo. V drugem dejanju se kažejo konture brodeloma. Konec tretjega dejanja vodi tega Jermana nazaj v čudstvo in svetu odmaknjeno samoto.

Lasnik antikvarijata in hišni posestnik Miroslav Jerman je zadobil v P. Kovičevi interpretaciji markantne korekture. Le nekoliko presterikav je bil ta Jerman s 55 leti. P. Kovič običajno iztiri v starostnih amplitudah in razlikah. Bogve, kaj bi bilo s tem »Medvedjim plesom« brez P. Kovičevega Jermana, ki je s svojo izrazitostjo izpolnjeval voljo dela. Goriškovi sluga, hišnik in alkoholik Vincenc Novak je gladko jadral mimo cilja. To neprijetno in zadirajoče bevskanje je vplivalo silno neokusno ter sploh ni sodilo v okvir predstave. Ponekod so se opazili nekateri samovoljni vrtniki, ki jih v drami nikakor ni mogoče tolerirati. Iz tega pijančarskega mirneža Novaka je napravil Gorinšek neko običajno diletantsko figuro, kakšno z lahoto zmaguje vsak podočeljski organizator ali mežnar in celo vsak inteligentnejši kmetijski fant-diletant. Barska plesalka Anny D. Savinove je bila vsa rafinirana, pretkana, vrtoglava. Ta njena Anny je bila v vsem nastopu in zamisleku prepričljiva, kakor je bilo na drugem delu samem mnogo neprepričljivega, predvsem neumljiva pomembnost, ki se dodeljuje alkoholiku Novaku. V sporednejših nalogah so dobro opravili svoj posel Novakova žena M. Zakrjaskove, pismonoševa žena Marija E. Starčeve, Slavka E. Kraljeve, Rezaa E. Barbičeve, kapelnik Justa Kojšte, Jimmy M. Furijana, plačilni natak R. Nakrsta, nadeje Harastovičev gigolet, S. Gorinškove prva in B. Rasbergerjeve druga plesalka. Košičev natak in Groinov tovarnar ter soljufivi kvartec. Obisk pri premieri ni bil slab. Kovičeva režija kakor običajno, dr. F. Bradarčev prevod mojstrski.

III.

V četrtek 24. oktobra je gostoval prvičkrat v Mariboru ljubljanski režiser C. Debevec kot Ivan v »Bratih Karamazovih«, ki jih je bil pred leti dramatisiral. Nekakšen svež dih je šel preko odra ob njegovem pojavu. Ta njegov Ivan je bil za mariborsko gledališko občinstvo, ki je gledališče do zdaj zasedlo in ki je odličnemu gostu dalo vabno priznanje, nekaj povsem novega po zamisleku, stilu in tehnični izvedbi. Dočim se je Nakrstov Ivan preveč izgubljal in razblinjal v zanosu retorike in patetike, se je Debevec pogreznil v notranjost in iz nje oblikoval to igro, ki je stopnjevala učinek ter uspeh predstave, ki je bila na odlično nadpremijski višini. Ta Ivan Karamazov je med najtežjimi odskimi stvaritvami in se po njem lahko meri in preizkusi tvorna sila nosilca te vloge. Ciril Debevec se je izkazal kot odskilni tvorec velikega formata, ki mu je mesto na vsakršnem odru. V predzadnji sliki (srečanje z vragom) se je to njegovo razčlenjevanje in seciranje na liku Ivana Karamazova vzelo do mojstrske višine. Tukaj ni bilo nikakršnega hrušča in trušča. Slikajoči sepet je prehajal v grozljivo trepetanje in nemirnost ter polblazno razburjenost. Debevec je s stilom svoje igre vtisnil tudi celoti neko svojsko znamenje. Priletnost takšnih igralcev bo znatno po živlo teatsko zanimanje ter zainteresirala lo sicer neznansko apatično meščanstvo za naše gledališče.

Horatius v slovenskem prevodu

Pred letošnjo pravo avtorizirano rojstva rimskega pesnika Quinta Horacija Flaccusa je izšel kot b. zvezek »Male knjižnice« (zad. »Merkur« v Ljubljani) izbor iz njegovih satir in pisem. Najljubeznivejši rimeški lirik je imel v pokojnem ravnatelju novomeške gimnazije Amatu Škeriju vnetega častilca. V njegovi zapuščini so našli prevode nekaterih Horatijevih pesmi, ki jih je Amat Škerij skrbno pripravil, dolgo pilil in likal in naposled še pustil v misli. Tako so ti prevodi šele postopno prišli na svetlo. Naš najboljši prevajalec iz klasičnih jezikov prof. A. Sovre je prevode pregledal, jim dodal svoje slovenitve treh Horatijevih satir, napisal uvod in za vsako posamezno pesem komentar. Zaradi lažjega umevanja je dodal ob koncu se slovarček imen. Tako smo dobili na 94 straneh prvi slovenski izbor iz Horacija. Ne prvi prevod. Prof. Sovre je lani pripravil dvojezično izdajo »Pisma o pesništvu« z obširnejšim komentarjem. Tako je slovenska horatijska sicer skromna, a vzpodbudna, upajmo, da nam prof. Sovre kdaj pripravi večji izbor. Pričujoča izdaja obsega deset pesmi iz Satir in Epistol, v dodatku pa pet lirskih pesmi. Prevodi pokojnega Amata Škerija kažejo, kakor sodi prof. Sovre v predgovoru, sprejemalec ljubezen do predmeta, smisel za izbrano obliko in nemajhno spretnost za prelaganje, če pa bomo vmes Sovrejeve prevode, opazamo, da

so prej omenjene vrline tu močno potence cirane in da je v treh pesmih več pristnega smisla za poezijo in horatijevskega čara. Prof. Sovre ima pač znatno osterjši čut za izbrano obliko in tudi slovensčina mu je mnogo gibljivejša in polnokrvnejša.

O samem Horaciju in njegovi poeziji bo na tem mestu beseda od bližajocih dvatisočletnega rojstva. Uvod in komentar tega izbora sta odlična priprava za umevanje pesnika in človeka, ki je živel dolge vekove pred nami in ki nam lahko skozi somrak davne preteklosti še vedno kilče iz groba: Non omnis moriar. Ne bom ves umrl. Celotni čitatelj, ki bo spoznal Horacija samo iz Škerij-Sovrejeve knjižnice, bo rad potrdil, da je ta rimeški pesnik še danes živ v svojih delih. Knjižnica je vredna, da se razširi ne le med mladino, marveč tudi med odraslimi, v kolikor se niso mogli in se ne morejo naslajati s Horacijem v originalu. V težkih, negativnih dneh sedanjega raztrganega časa bo marsikdo vzkliknil z modrim Horacijem: »Priztrizi upanju perote in poslušaj njegov »Carpe diem« v prvem slovenskem prevodu: Ko govoriča, ura zavistna je ubegnile: »denes je tvoj, na jutri — ne dajaj posojila!« O.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

Zapiski

Fedor Šaljapin gostuje v beograjskem gledališču 2. in 3. novembra v operah »Boris Godunov« in »Don Quijote«. Josip Rijavec je minule dni z velikim uspehom gostoval v beograjski operi. Osemdesetletnica Jana Machala. Minule dni so se praski listi spominjali osemdesetletnice slovenskega slavista Jana Machala. Bivši profesor slovenskih literatur na Karlovi univerzi je znan in uvaževan tudi v krogu naših slavistov. Prof. dr. Machal je spisal dve knjigi o slovenskem bajeslovju, vrsto globoko zajetih študij iz češkega slovstva (»Novodoben češki roman«, »Zgodovina češke drame«, »Boji za nove smeri v češkem slovstvu I. dr.). Njegovo največje in najznamenitše delo so »Slovenske literature« (v treh zvezkih), ki vsebujejo sintezo Machalovih proučevanj in raziskovanj in so nemara najboljši pregled celotnega slovenskega dela slovenskih narodov. Od ostalih spisov je treba omeniti še Machalove študije o Tolstemu, o Ševčenko in še o nekaterih ruskih pisateljih.

Česki operni pevec Emil Pollert, solist Narodnega divadla, znan zlasti iz Smetanovih oper, je minule dni nenadno umrl v Beogradu. Bil je star 50 let.

Podelitev češkoslovaških državnih nagrad za literaturo in umetnost. Kakor vsako leto, so bile tudi letos ob državnem prazniku 28. oktobra podeljene državne nagrade za literaturo in umetnost. Literarna nagrada je bila letos priznana Zdenku Němčkovi za njegov roman »Na západ od Panonie«. O tem romanu je priobčilo Jutro takoj po izidu daljši prikaz. Pozoren čitatelj kulturnega pregleda se morda spomni, da v Němčkovem romanu nastopajo tudi slovenski rudarji iz Francije. Usoda slovenske delavske rodine, ki jo je pisatelj, sicer podkopal v Maršailleu spoznal na neki vojni po Sredozemskem morju, je Němčkovi navdihnila roman, ki z veliko epično silo opisuje življenje tujih rudarjev v francoskih revirih. Drugi letošnji književni nagradienec je dr. Jan Herben. Dolgoletni Masarykov sodelavec davno pred vojno, urednik realističnega glasila »Čas«, je stal vedno lenoslovnih spisov. Najpomembnejša pa je knjiga njegovih

spominov, ki je izšla letos pri »Društveni práci« v Prazi in ki jo češka kritika soglasno označuje za eno najlepših in najzanimivejših čeških knjig zadnjega leta. Po pravici je bila sedaj nagrada. Jan Herben je mnogo pisal tudi o Masaryku. Drobna knjižica »T. G. Masaryk« je izšla pred dobrimi desetimi leti v slovenskem prevodu B. Borka. — Treli Vtorani nagradienec je J. Jesenský, slovaški pesnik, pisatelj in prevajalec iz ruščine.

Ob stoletnici rojstva Simona Jenka, ki je minila v nedeljo, 27. t. m. neopazeno, ker so naši listi proslavili ta jubilej ob slavoslovju v Jenkovi rojstni vasi, je priobčilo »Prager Presse« listek iz peresa Hermana Wendla. V brskih »Lidovih Novinah« se je spomnil pesnika Sorskega polja s toplimi spominimi vrsticami dr. Raimund Habfina.

Cankarjevi »Hlapci« v brnskem gledališču. Češko gledališče v Brnu bo v prihodnjem t. m. v teknu novembra Cankarjevo komedijo »Hlapci«. Prevod je pripravil znani pesnik in kritik Raimund Habfina.

O problemu vere, cerkve in države razpravlja v najnovejši (41.) številki »Javnosti« dr. Aleksander Tabaković. Milan Marinković razlaga svoja razmišljanja o hrvaškem, srbskem in jugoslovenskem vprašanju. Vladimir Lebedev je prispeval daljši članek »Slovenska filozofija, Josip Skavič razpravlja o delavskem zavarovanju v Jugoslaviji, ing. Milan Lazarevič pa nadaljuje članek o elektrifikaciji v vseh jugoslovaških republikah. Omeniti je še članek Bogdana Stojanovića »Nacionalno vaspitanje mladine i naše sredine«. Med glasilci je dobra oznaka o odkritju Baragovega spomenika v Clevelandu.

Univ. prof. dr. Milana Vidmarja »Mojo poezijo na svete je pravkar izšel v založbi tiskarne Merkur v Ljubljani. Svetovni šahovski moister in znani strokovnjak v elektromehaniki podaja v tej knjigi svojo svetovnoznanostno izvedbo. Obsežno in poljudno obravnava najnovejšo teorijo iz fizike, astronomije, kemije, matematike ter izvaia na njih osnovi svojo, v marsičem originalno in vseskozi izredno zanimivo filozofijo. K tej knjigi se povrnemo v prihodnjih dneh z obširnejšim referatom.

S P O R T

Drugi razred in juniorji

Slovan jesenski prvak II. razreda — Grafika druga, Reka tretja — Preostali sta še dve tekmi — Juniorji so prišli do poslednjega kola

Praviloma in po načrtu bi moraj ljubljanski drugi razred danes že napraviti celotno bilanco jesenskega tekmovanja. Tako sta pa preostali še dve tekmi, ki ju bo treba absolvirati prihodnje nedelje. Korotan in Sloga sta svoje po sporedu določeno srečanje prenesla sporazumno na konec tekma Svoboda—Mars pa se je predčasno zaključila in bo treba odirati še preostanek.

V zadnjem kompletom kolu so se spoznale na dve dvojini prireditvi. Na Slovanu je bil dogodek dneva, odločilna bitka med Slovanom in Reko za prvo mesto preko zime. V predtekmi sta Mars in Sloga z 0:0 po bratovsko delila točki. Slogi točka ne koristi mnogo. Mars pa mora vsaj začasno kljub temu prirastku za mesto nazaj, ker je Svoboda odnesla obe piki Korotanu in ima trenutno boljši količnik. V zaključnem pomenku pa bosta oba mesti predvidoma zamenjali, ker je Mars proti Svobodi že s 3:0 v prednosti.

Slovan je v težkem trudu odnesel obe točki Reki in tako odločil vprašanje jesenskega prvenstva v svojo korist. Reka je zaradi uspeha Grafike v Trnovem padla na tretje mesto. Vsi trije klubi pa se držijo tesno drug drugega in bo spomladaj med njimi ogorčena dirka za prvim mestom.

V Trnovem so najprej igrali Svobodaši proti Korotancem. Niso jim privoštili niti neodločenega rezultata in tako grede Korotanci prizimovat brez točk; v kolikor jim seveda ne bi uspelo v še preostali bitki s Sloga v zadnjem hipu odnesti vsaj nekaj dobička. Zadnje mesto jim pa ne more več uiti. Spomladaj bodo pač morali bolj napeti sile, sicer jim je padec v tretji razred neizogiben. Svoboda se je sicer prerila na peto mesto, ker ima pa še nerazčističen posel z Marsom, in sicer v svojo škodo, ji to ne pomaga mnogo. Poleg tega pa se utegne Sloga s Korotanom okoristiti in s petimi točkami ter z boljšim količnikom plasirati pred Svobodo.

Graficarji so Trnovčanom priredili neprijeten doživljaj. Bili so v prvem polčasu odločno boljši in tudi — odločni. V omaro so potisnili domačina z 0:3, njegovi resni napori v drugem polčasu so obradili samo 1:1. Tako je bil končni rezultat 4:1 za goste. Domači so bili res handikarirani, rezervni vratar jim je napravil mnogo škode. Tudi v napadu ni bilo vse v redu. Jadranši, ki so bili sicer vajeni doma zmago-

vati, so utrpeli svoj prvi poraz na lastnem igrišču, z njim pa so zgubili mnogo: raztrgal se je priključek k vrhu, tako da že sedaj spadata bolj v spodnjo hišo, nemara pa jih bodo Marsovci potisnili še za eno mesto nazaj. Graficarji so po drugi strani zelo uvrstili svoj položaj, ohranili so se med Slovanom in Reko v isti višini ter tvorijo z njima od vseh drugih jasno ločen vrh tablice, ki bo imel po vsej priliki v spomladanskem delu tekmovanja svojo važno besedo.

Brez preostalih dveh tekem je položaj trenutno tak:

Slovan	7	5	2	0	17:6	12
Grafika	7	5	1	1	15:5	11
Reka	7	5	0	2	14:7	10
Jadran	7	3	0	4	17:12	6
Svoboda	6	2	1	3	8:11	5
Mars	6	2	1	3	4:12	5
Sloga	6	1	1	4	8:15	3
Korotan	6	0	0	6	4:19	0

Drobiž je odbil svoje predzadnje kolo. Na sporedu so bile štiri tekme, peto, Ilirija—Primorje, so odigrali že v predkolu. Prihodnje nedelje je na sporedu še zadnje kolo: Korotan—Reka, Hermes—Mars, Svoboda—Slavija, Primorje—Jadran, Ilirija—Mladika. Potem bosta še Ilirija in Jadran morala odbiti zamenjeno tekmo in bo tudi tega zanimivega tekmovanja konec.

Rezultati te nedelje so bili objavljeni v ponedeljskem »Jutru«. Z njim se položaj ni bistveno spremenil, le Reka in Korotan sta zamenjala mesti. Omenbe je vreden neodločni rezultat Marsovcev, ki so oddali eno točko Slaviji in s tem utrpeli svojo prvo škodo. Položaj je do nadaljnjega tak:

Mars	8	7	1	0	28:5	15
Primorje	8	6	1	1	25:4	13
Reka	8	4	1	3	15:10	9
Korotan	8	4	1	3	15:14	9
Hermes	8	2	4	2	7:11	8
Slavija	8	3	1	4	9:14	7
Svoboda	8	2	2	4	9:17	6
Mladika	8	2	1	5	9:20	5
Jadran	7	2	0	5	6:10	4
Ilirija	7	1	0	6	4:22	2

O.C.

ZSK Hermes (motoskija). Seja sekciješkega odbora danes ob 20. uri v restavraciji Keršič. Na sejo se vabi g. Kos.

RADIO

Izvelek iz programov
Torek 29. oktobra

Ljubljana 11. Solska ura: Naše domače osvobodjenje (ga. Mira Engelmanova). — 12: Slovenska umetna pesem in glasba na ploščah. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Narodne vokalni in orkestralni obliki. Sodelujejo gdene. Rupnikova in Zupanova, gg. Franzl in Jug ter Radio orkester. — 14: Vreme, borza. — 18: 29. oktober 1918 — dan našega osvobodjenja (prof. Silvo Kranjec). — 18:20: Reproduciran koncert narodne glasbe. — 18:40: Vzgojni pomen prijateljstva (dr. Stanko Gogala). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 20: »Domovina« — glasbeno literarna prireditve s sodelovanjem zbora »Cankar«, Radio orkestra, člana nar. gled. g. Jermana (recitacije) in plošče. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Kmečki trio na ploščah. — 22:30: Angleške plošče.

Beograd 16: Pevski in klavirski koncert. — 18: Plesna glasba. — 20: Simfoničen koncert. — 23: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 12:10: Jugoslovska glasba. — 17:15: Orkester. — 20: Prenos opere »Dorica« plesek. — 22:20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19:10: Prikljubljene češke pesmi iz polpreteklega doba. — 20:35: Orkestralni koncert. — 21:30: Koncert godalnega seksteta. — 22:15: Plošče. — Varšava 20:10: Sodobna poljska simfonična muzika. — 21:15: Lahka godba. — 23:05: Plesna glasba. — Dunaj 12: Lahka glasba na ploščah. — 13:10: Odlomki iz oper. — 16:05: Koncert solistov. — 17:25: Koncertna ura. — 20: Domovinski večer. — 22:10: Arie in pesmi za sopran. — 23:15: Jazz. — Berlin 19: koncert orkestra. — 20:10: Kabareti glasbenih instrumentov. — 21: Prensos iz Münchena. — München 19:05: Ura koronacije. — 20:10: Lahkokrile melodije. — 22:30: Nemška narodna glasba. — Stuttgart 20:10: Literarni program. — 22:45: Prenos iz Münchena. — 24: Nočni koncert resne glasbe. — Rim 17:10: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20:50: Leharjeva opera »Gigoletti«.

Sreda, 30. oktobra

Ljubljana 12: Z ruskih poljan (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Reproduciran koncert havajskih gitar. — 14: Vreme, borza. — 18: Otroška ura: Novo doživljanje lutke Storka. — 18:20: Manca in otroci (gd. Manica Komarova). — 18:40: Pogovor s poslušalci. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 20: Prenos iz Ljubljanske opere. V I. odmoru: glasbeno predavanje (Vilko Ukmar), v II. odmoru: čas, vreme, poročila, spored.

Naše gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 29. oktobra. Kralj Edip, Kameniti gost. B.

Sreda, 30. oktobra. Direktor Campa. A.

Četrtek, 31. oktobra. Zaprio.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 29. oktobra. Madame Butterfly. C.

Sreda, 30. oktobra. Pepelka Angelina. Prensos po radiu. Red Sreda.

Četrtek, 31. oktobra. Mam'zelle Nitouche. Red Četrtek.

Na Vseh svetnikih dan bo uprizorila drama Raupachovo zaloigro »Minar in njegova hč« v režiji g. Škrbinska. Ze desetletja in desetletja se igra na ta večer to delo po vseh dramskih odrih.

OPERA

V »Madame Butterfly« poje vlogo poročnika Pinkertona g. Gostič, naslovno vlogo poje ga Jungjenac, Suzuki ga Golobova, konzula g. Janko.

Z vse vneemo se vrše v operi skušnje za uprizoritve Verdijeve velike opere »Aida« v deloma novi zasedbi ter popolno ma novi režiji in inscenaciji prof. Sesta. Prav tako za prvo uprizoritve Wagner Regenjve opere »Kraljičin ljubljeneec«, ki jo pripravljata ravnatelj Polič in režiser g. Ciril Debevec.

★

Mariborsko gledališče

Torek, 29. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Red A. Znišane cene.

Sreda, 30. oktobra. Zaprio.

Četrtek, 31. oktobra ob 20. uri: »Tartuffet«. Red B. Gostuje član ljubljanske drame Emil Kralj.

Kupujte domače blago!

H. E. Werner:

Mr. Thorsten hoče boj!

Deček je zmajal z glavo. »Ne, odpotovali so!«
 »A neki gospod stanuje pri njih?«
 »Oh, tisti? Ta je najel od njih vse stanovanje!«
 »Tako, tako?« — je zamišljeno rekel Buzz. Torej je bil na sledi, ki jo je tako časa iskal.

Vse stanovanje je bil Arnster najel — ali si je bilo moči misliti boljše skrivališče, boljše ječo za Thorstena? Malce so ga bili zvezali — v tem je bil Arnster mojster — pa je bila vsaka nevarnost od kritja odvrnjena!

Potem se je seveda dr. Fabricius lahko zaman vozil iz bolnišnice v bolnišnico in iskal ranjenega Američana.

Stuttgartski trg je bil vsekakor idealno skrivališče — za spretnega človeka. In Arnster je bil podal že dovolj sumljivih dokazov svoje spretnosti.

Čez nekaj trenutkov je stal poročevalec spet pred vrati Arnsterjevega bloka.

A kako naj pride vanj? To je bilo veliko vprašanje. Ali naj pokliče policijo, da vzlomi vrata? Poročevalčev častihlepje, ali, kakor se je izražal, njegov kriminalistični kompleks, ni dovoljeval tega izhoda.

Pomagaj si sam!

Sredstvo, da pride v stanovanje, se je moralo najti. In Buzz ga je našel.

Zelo preprosta in brez nevarnosti stvar sicer ni bila. A konec koncev je šlo vendarle vse po sreči.

Stopniščno okno je gledalo na dvorišče. Pičel meter od njega je

bilo drugo okno, ki je spadalo že k Müllerjevemu stanovanju. To okno je bilo samo pripro.

Po kratkem obotavljanju se je Buzz odločil za plezalno turo. V tem strašanskem dežju se ni bilo bati, da bi ga opazovali radovedni sosedje.

Torej — naprej!

Tako je prišel v kuhinjo. Po mizah in stolihi so ležali ostanki jedil in dokazovali, da skrivnostni Arnster ni bil velik prijatelj reda.

Odtod so vodila vrata v predstojbo, kamor so se iztekali tudi ostali prostori stanovanja. Buzz jih je obral vse po vrsti.

Najprej je stopil v salon. Naslanjali in zofa so bili pregrnjeni z rjuhami — dokaz, da ni tu nihče stanoval.

A takoj zraven salona je bila gospodova soba, in mrzli tobačni dim, ki se je v bledih koprenah vlačil po njej, je zbudil v Buzzu domnevo, da je tu Arnsterjev glavni stan.

Dalje! Mr. Thorstena je bilo treba najti!

Spalnica s široko zakonsko posteljo Müllerjevih je bila prazna. V dnevni sobi je bila zlata ribica edino živo bitje.

Stranišče in jedilno shrambo je zaradi vestnosti takisto preiskal, seveda brez najmanjšega uspeha.

Torej nič! Lytton E. Buzz se je popraskal po glavi. Kje je bil Thorsten?

Domnevo, da bi utegnilo imeti stanovanje skrit prostor, je tako zavrgel. Takšne prostore z neizgovornimi tapetnimi vrati najdeš v zgodovinskih gradovih, nikakor pa ne v stanovanjski hiši na Stuttgartskem trgu v Charlottenburgu!

Thorstena v tem stanovanju vsekakor ni bilo. O tem ni bilo moči dvomiti. Torej je ostala Buzzu samo še naloga, da se o skrivnostnem Arnsterju nekoliko natančneje pouči.

Nazaj v gospodovo sobo!

Na zofi so ležale odeje in blazine v znamenitem neredu. Izdajalskih papirjev ali drugih sledov ni bilo opaziti ne na pisalni mizi ne

drugod po sobi. Knjižno polico je pokrival prah, ki ni bil še od večera.

Toda med pisalno mizo in steno je stal kovčeg — velik kajutni kovčeg, polepljen s hotelskimi listki polovice sveta.

Buzz je planil na svoj plen in se zmagoslavno nasmehnil, ko je zagledal v varnostni ključavnicni ključ.

Ljudje so bili dandanes res lahkomiselni!

Kovčeg je bil najdražji ameriški izdelek. Buzz je tiho zažvižgal, ko je to opazil.

Arnster je bil torej rojak? To se ni slabo ujemale s teorijo, ki si jo je bil med tem nasnoval.

Odprl je pokrov. V vrhnjem vstavku je ležalo nekaj neredno stlačenih kosov rabljenega perila.

Poročevalec je previdno vstavek iz kovčega — in še tisti mah prestrašen odskočil. Svežen krvave, raztrgane obleke... Hitro ga je razmetal in našel v njem med drugim avtomobilski plašč, usnjeno čepico in zelene naočnike. To je bilo več, kakor je pričakoval. Dovolj, da zlomi Arnsterjev tihihihi!

Z drhtečimi rokami je najprej prebrskal žepe pokvarjene obleke. Listnica! Odprl jo je in našel v njej potni list, izdan v NewYorku na ime Mr. Douglasa Thorstena. Zvezek s potniškimi čeki je bil na isto ime.

In potem je bilo še nekaj zavitega v obleko. Buzz je to reč še zdaj odkril — zgrnjeno, rjavo aktovko!

Bled od razburjenja je poročevalec zložil dokazila na mizo in jel tipati po žepih za pipo, ki naj bi mu spet pripomogla do notra, njega ravnotežja. A sredi tega početja se je zdrnil. V tišini, ki je vladala po vsem stanovanju, je bila razločno zaškrpala kljuka.

In hkratu se je začel s praga glas, poln porogljive vijuglosti — glas, ki se mu je razločno poznal ameriški izgovor:

»Bodite tako ljubezni in vzdignite roke —!«

»Vrata stanovanja bi bil moral zakleniti!« se je spomnil poročevalec — a zdaj je bilo na žalost prepozno.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnema z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tihoča se malih oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Plačilnik natararico

za dobro gostilno, a kavarijo, iscem in raznašalko. Pogoj: poštena, veščica, pridna in marljiva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za takoj«.

Mlajšo postrežnico

v bližini Vilharjeve ceste, za dopolnilno sprejemanje. Ciste in poštena naj se javijo v torek od 3-6 popoldan. Božič, Vilharjeva cesta 37.

Kuharico

finco, samostojno, sprejemno, malo penzijo za Gorenjskem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Učiteljico

18000 za v Nis k trem dečakom, s perfektnim znanjem nemškega jezika in glasovirja. Informacije v Ljubljani pri I. Naglas, Novi trg.

Plačilna natararica

z lepimi spricvali, dobra moč, zmogla kavijske ter voščne nomašine, dobi takoj mesto v restavraciji v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilna«.

Kuharico

samostojno, perfektno, pošteno in pridno iscem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Služkinjo

pošteno in pridno, katere zna tudi krpiti, sprejemno. Sv. Petra cesta 12, Ljubljana.

Natararico

dobro moč, z znanjem nemškega, sprejme Hotel »Struželj«.

Služkinjo

zdravo, močno, za hišna in vrtna dela, veščica tudi pomoči v kuhinji, iscem za takoj. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. Jutra pod sifro »36«.

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Prva, ki jo je srečal Jakca na poletu v nizave, je bila gospa Šalotkova, ki je stanovala v drugem nadstropju in pravkar iztepala predpražnik. Ko je Jakca prifrčal mimo nje, se je hotel ujeti za predpražnik, in posledica je bila, da je okras stanovanja gospe Šalotkove mahoma izgubil lastnici iz rok in izpred oči!

Kapelnika

za godbo in zbor išče društvo »Konstantin«. Informacije: Zeleniško društvo »Konstantin«, Nis.

Raznašalko

isčem takoj. Simene, cvetličarna, Selenburgova.

Službe išče

Vsak beseda 50 par; davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobarica

perfektna, pridna, z dobrih spricvali, išče mesto takoj ali pozneje. Jutri. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Natararica

isče službo. Vse tudi gostilno na račun. Položi kavijsko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Simpaticna«.

Dva mladeniča

35 in 28 let stara, tehta službe: eden trgovski pomočnik, vešč slovenskega srbohrvatskega in nemškega jezika, vajen leone industrije, strojevoja in mizarstva. Razpolaga z nekaj orodja. Sprejme tudi službo skladiščnika ali hišnika, v kateremkoli delu Jugoslavije. Prav tako želi službo sofer z lepimi spricvali, vešč tudi vrtnarstva in vinarstva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna in marljiva«.

Mlada gospodična

vajena gostilni, želi mesto v boljši gostilni, po možnosti na Hrvaškem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Boljša gostilna«.

Pošteno dekle

veščica, vešč jezika, želi mesto v manjši družini k ločlobovemu otroku in v pomoč gospodinjici. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. Črne — juvelir. Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Polnojarjenik

(Vollgärtner) kupim, rabljen, dobro ohranjen, 30-50 cm širine, proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na: H. Benigar, Beograd, Karadjordjeva 68.

Škroplilni voz

na konjsko vprego, rabljen, kupimo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Invalidski voziček

rabljen, sobni, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Kupim peč

memsko Luts ali Zephir št. 3. — Trgovina Kusar, Dravtje 28.

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus

negremojljiv, možki in damski 250. Din, otroški s kapuco 145. Din, trenčcoat, impregniran, samo 420. Din, pumpearce od Din 28. naprej, dobite pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14.

Števec

za 230 volt, malo rabljen, prodam. Domaška cesta 13.

Zasluzek

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Damske plašče

in obleke po najnovejših krojih izdelujem po skrajno nizkih cenah. Priporočila se cenj. danam Fani Šrebot, modni salon, Sv. Petra cesta 38/1.

Prepisovanje na stroj

vsako, provzame na dom. Naslov poslati v ogl. odd. Jutra.

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospodične

sprejme življa na dnevni in večerni pouk v šivanju lastne garderobe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dravac

zavarovalna družba Maribor Trg Svobode, Sklepa razna življenska zavarovanja: Za slučaj smrti, doživetja, dote ženski in kapitala možki deci, starostne obnove in invalidnosti, (renta) vse pod najugodnejšimi pogoji. Sprejmejo se krajevni zastopniki.

Krajevne zastopnike

za prodajo mineralne vode isčem. Potrebno Din 3000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro zaslužek«.

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Damski plašč

kremo, prodam po nizki cen. — Gregorčičeva 10b, parter.

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

pogrešljiv, s okroglim žolnikom, kateri šitka in štopa, poceni napredaj. — Nova trgovina Tyrševa 36.

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojilo Din 100.000

za odkup dobrodože delikatesne trgovine in gostilne v voščnem mestu, ščemo, eventualno sprejemno družabnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Privrednost trgovina«.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mirna oseba

želi premeniti stanovanje. Reflektivni samo na suho, sončno, čisto in mirno enosobno ali samsko stanovanje. Cenj ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna in redna plačila«.

Števec

za 230 volt, malo rabljen, prodam. Domaška cesta 13.

Kraljica peči

patentirana, za premog, drva ali koke. Založba: A. Semenič in drug, Zeleniško društvo »Konstantin«, Nis.

Avtomatično tehtnico

10 kg prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »3.500«.

Moško suknjo

kratko, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Nagrobna svetilnika

nova, zelo lična, poceni prodaj. Sv. Petra cesta 43.

Pri delki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Suhe gobe

kupuje po najvišji cen in vsako množino trdka A. Nachbar, Radeče pri Zid. mostu.

Kostanj

jedilni lep in zdrav, nudi najceneje Artur Nachbar, Radeče.

Sadje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Namizna jabolka

manjše in vagonke količine, nudite trdki Artur Nachbar, Radeče.

Oblatila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Damski plašč

kremo, prodam po nizki cen. — Gregorčičeva 10b, parter.

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

pogrešljiv, s okroglim žolnikom, kateri šitka in štopa, poceni napredaj. — Nova trgovina Tyrševa 36.

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojilo Din 100.000

za odkup dobrodože delikatesne trgovine in gostilne v voščnem mestu, ščemo, eventualno sprejemno družabnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Privrednost trgovina«.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mirna oseba

želi premeniti stanovanje. Reflektivni samo na suho, sončno, čisto in mirno enosobno ali samsko stanovanje. Cenj ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna in redna plačila«.

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

priljučno, s vsemi pritlikami, parkirano, v novi vili pod Rožnikom, oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Dvosob. stanovanje

z vsemi pritlikami, oddam 1. decembrom ali takoj. Vprašati dopolnje pri Vasilci Bleweisova cesta 13, hiša v vrtu, priljčno.

Trisobno stanovanje

krasno, sončno, kopalnica, plin, oddam na Privogu s 1. novembrom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Popolno oskrbo

ali samo stanovanje sobe s kuhinjo, dam stranki za dalje časa ali tudi do smrti proti hranilnim knjižicam. Istotam oddam enosobno stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Podprtilično stanovanje

oddam. Ljubljana 7. Kav. škova c. 16.

Soboda